

Krajský úřad Královéhradeckého kraje

Odbor sociálních věcí

Institucionální analýza Královéhradeckého kraje

Příloha č. 1 ke Koncepti prevence kriminality Královéhradeckého kraje

Obsah

Obsah.....	2
Institucionální analýza	8
Ministerstvo vnitra České republiky	8
<i>Pojem prevence kriminality .....</i>	<i>9</i>
Preventivní politika	9
Prevence kriminality	9
Objekty prevence kriminality:	9
<i>Struktura prevence kriminality .....</i>	<i>9</i>
Sociální prevence	9
Situační prevence	10
Prevence viktimmnosti a pomoc obětem trestných činů	10
<i>Úrovně preventivních aktivit.....</i>	<i>10</i>
Primární prevence	10
Sekundární prevence	11
Terciární prevence	11
<i>Způsob organizování prevence kriminality v ČR.....</i>	<i>11</i>
Na meziresortní úrovni	11
Na rezortní úrovni	12
Na místní úrovni	12
Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015	12
Cílem Strategie PK je:.....	13
Priority Strategie PK spočívají:.....	13

Cílovými skupinami jsou:	13
Preventivní aktivity na území Královéhradeckého kraje	13
Dotační programy Ministerstva vnitra České republiky.....	13
Tabulka 1 - Dotace Ministerstva vnitra na projekty prevence kriminality v Královéhradeckém kraji v letech 2009 – 2012	14
Dotační programy Královéhradeckého kraje.....	16
Cizinecká problematika na území Královéhradeckého kraje	17
SOCIÁLNÍ PREVENCE	17
Sportovní aktivity (sportovní vybavení, skate a in line areály, půjčovny sportovních potřeb, volně přístupné hřiště)	18
Jiné zájmové aktivity (klubové, technické, umělecké).....	18
Nízkoprahová zařízení + streetwork	18
Poznávací akce, výchovné a terapeutické pobyty	19
Specifické projekty (projekty na zvyšování právního vědomí, proti šikaně, dluhové prevence apod., besedy s vybranými cílovými skupinami, např. senioři) a vzdělávací projekty (např. sociální pracovníci) apod.	19
SITUAČNÍ PREVENCE	20
Městské kamerové dohlížecí systémy (MKDS)	21
Další typy projektů situační prevence:	21
INFORMOVÁNÍ OBČANŮ	21
Systém včasné intervence	22
Komise, pracovní skupiny.....	22
Královéhradecký kraj.....	22
Preventivně informační oddělení – Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje	23
Tabulka 3 - Preventivně informační oddělení v Královéhradeckém kraji.....	24
Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy	25
Oblast primární prevence v Královéhradeckém kraji	26
Organizační systém primární prevence	26
<i>Poradenské služby primární prevence</i>	27
Pedagogicko-psychologická poradna Královéhradeckého kraje.....	27

Metodici prevence při PPP KHK	27
Školské poradenské pracoviště MOZAIKA.....	27
Poradenské služby ve školách.....	28
Školní metodici prevence.....	28
<i>strategické Dokumenty k primární prevenci ve školách a školských zařízeních</i>	28
Školní preventivní strategie a Minimální preventivní program	28
<i>Certifikace odborné způsobilosti</i>	29
<i>Specializační studium pro školní metodiky prevence</i>	30
<i>Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči</i>	30
Tabulka 4 - Dětské domovy zřizované Královéhradeckým krajem	31
<i>Dětský diagnostický ústav a Střediska výchovné péče</i>	32
Střediska výchovné péče jsou organizačně součástí Dětského diagnostického ústavu v Hradci Králové, který zřizuje MŠMT. Jde o střediska preventivní péče pro děti a mládež s projevy problémového chování. Na území KHK byla čtyři střediska výchovné péče, dvě v Hradci Králové a po jednom v Náchodě a v Polici nad Metují.	32
<i>Zájmové vzdělávání, sport a volnočasové aktivity – nespecifická primární prevence</i>	33
Střediska volného času.....	33
Tabulka 5 - Střediska volného času (domy dětí a mládeže, stanice zájmové činnosti) podle zřizovatelů ve školním roce 2010/2011 (údaje k 31.10.2010)	33
Tabulka 6 - Školní družiny ve školním roce 2010/2011	34
Tabulka 7 - Školní kluby ve školním roce 2010/2011	35
Tabulka 8 – Počty DDM v jednotlivých okresech Královéhradeckého kraje	35
Graf 1 – Výše podpory v programech Královéhradeckého kraje vyhlášených v letech 2004 – 2011 v oblasti volnočasových aktivit	37
Graf 2 – Výše podpory v programech Královéhradeckého kraje vyhlášených v letech 2004 – 2011 v oblasti tělovýchovy a sportu.	39
Tabulka 9 - Souhrnné informace o dotačních programech KHK v oblasti práce s dětmi a mládeží vyhlášených na rok 2011	40
přidělená částka (Kč).....	40
<i>Dotační programy Primární prevence</i>	41
Programy vyhlašované MŠMT – specifická primární prevence	41
Tabulka 10 - Přidělené dotace z MŠMT na realizaci Preventivních programů realizovaných školami a školskými zařízeními pro Královéhradecký kraj	41

Programy vyhlášené Královéhradeckým krajem	41
Program prevence rizikového chování.....	41
Tabulka 11 - Přidělené dotace z Královéhradeckého kraje na realizaci Preventivních programů realizovaných školami a školskými zařízeními v Královéhradeckém kraji.....	42
Ministerstvo práce a sociálních věcí.....	43
<i>Sociálně – právní ochrana dětí.....</i>	<i>43</i>
Tabulka 12 – Počet klientů kurátora pro mládež obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje.....	44
Graf 3 – Srovnání počtu klientů kurátora pro mládež v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje	46
Tabulka 13 – Počet klientů kurátora pro mládež, kteří se dopustili trestné činnosti, přestupků nebo mají výchovné problémy	47
Tabulka 14 – Počet klientů kurátora pro mládež, kteří se dopustili přestupků nebo mají výchovné problémy	48
Tabulka 15 – Počet klientů kurátora pro mládež, kteří se dopustili trestné činnosti	49
Graf 4 - Srovnání počtu klientů kurátora pro mládež v obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje, kteří se dopustili trestné činnosti	50
Graf 5 - Srovnání počtu klientů kurátora pro mládež v obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje, kteří se dopustili přestupků.....	51
Graf 6 - Srovnání počtu klientů kurátora pro mládež v obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje, kteří mají výchovné problémy	52
Tabulka 15 – Dětské domovy v Královéhradeckém kraji, počet klientů k 30. 6. 2012.....	53
<i>Sociální Kurátor .....</i>	<i>54</i>
Tabulka 16 – Počet klientů sociálního kurátora	55
Graf 7 – Srovnání počtu klientů sociálního kurátora v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje.....	57
Graf 8 – Srovnání počtu klientů propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody sociálního kurátora v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje	58
Graf 9 – Srovnání počtu klientů propuštěných ze školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje	59
<i>Sociální služby.....</i>	<i>60</i>
Tabulka 17 - Služby sociální prevence registrované v Královéhradeckém kraji	61
Azylové domy	62
Domy na půl cesty.....	62
Intervenční centrum	62
Nízkoprahová denní centra.....	63

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	63
Terénní programy	63
Financování sociálních služeb	64
Tabulka 18 - Financování služeb prevence v letech 2009 až 2012	64
Ministerstvo spravedlnosti.....	65
<i>Probační a mediační služba ČR.....</i>	<i>65</i>
Probační a mediační služba ČR - Východočeský soudní kraj	65
Tabulka 19 - Probační a resocializační programy v Královéhradeckém kraji od roku 2009.....	66
Souhrnná statistika nově evidovaných případů	67
Tabulka 20 - Celkový počet evidovaných případů středisek Probační a mediační služby ve Východočeském soudním kraji	67
Tabulka 21 - Přehled vytíženosti středisek v Královéhradeckém kraji - průměrný počet případů na jednoho pracovníka střediska	67
Tabulka 22 - Podíl případů jednotlivých středisek celkem včetně dětí a mladistvých do 18 let v KHK	68
Tabulka 23 – Počet soudních řízení v jednotlivých střediscích, srovnání roku 2010 a 2011	69
Přípravné řízení a řízení před soudem.....	70
Tabulka 24 – Přípravné řízení a řízení před soudem v roce 2011 a 2010 u dospělých klientů a u mladistvých	70
Problematika výkonu a kontroly trestu OPP	72
Parole	72
Tabulka 25 - Přehled evidovaných případů dětí a mládeže.....	73
Tabulka 26 - Podíl případů jednotlivých středisek rozděleno podle skutků u dětí a u mládeže.....	73
Oblast práce s mladistvými klienty	75
Rozvoj probačních programů.....	75
Spolupracující instituce.....	76
Spolupráce s OČTŘ.....	76
Spolupráce s Vězeňskou službou ČR	76
Spolupráce s nestátním a neziskovým sektorem a poskytovateli sociálních služeb	76
Spolupráce se samosprávou měst a obcí	76
Rada vlády pro záležitosti romské komunity a pro národnostní menšiny	77

Rada vlády pro národnostní menšiny	77
Rada vlády pro záležitosti romských komunit	77
Role krajů a obcí v romské otázce	78
Sociálním vyloučením ohrožené romské lokality v Královéhradeckém kraji	78
Tabulka 27 – Sociálně vyloučené lokality v Královéhradeckém kraji	78
Dotační řízení	79
Strategie integrace sociálně vyloučených lokalit v Královéhradeckém kraji na léta 2011 až 2016	79
Královéhradecký kraj má zpracovanou Strategii integrace sociálně vyloučených lokalit v Královéhradeckém kraji, podle které určuje další směřování svých aktivit a podporu služeb určených pro cílovou skupinu osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách	79
Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky	80
Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky	80
Strategie protidrogové politiky Královéhradeckého kraje na období 2010 – 2015	80
Stávající trendy v užívání drog v Královéhradeckém kraji	81
Tabulka 28 - Incidence a prevalence uživatelů drog – žadatelů o léčbu	81
Tabulka 29 - Počet PUD a výdaje na protidrogovou politiku v roce 2010 podle krajů	82
Tabulka 30 - Podíl lékáren na distribuci injekčních stříkaček v kraji za rok 2011	84
Tabulka 31 - Kriminalita podle druhů trestných činů v Královéhradeckém kraji za rok 2011	85
Tabulka 32 - Odsouzení a podmíněně propuštění uživatelé drog v roce 2011	86

Institucionální analýza

Cílem institucionální analýzy Královéhradeckého kraje je získat přehled o aktivitách orgánů státní správy, nestátních neziskových organizací a dalších subjektů, kteří působí na poli prevence kriminality na území Královéhradeckého kraje.

Institucionální analýza nabídne zhodnocení služeb, které reagují na specifické psychosociální, zdravotní a kulturně-sociální handicapy určitých skupin obyvatel regionu a vytipování aktivit a služeb, které chybějí.

Ministerstvo vnitra České republiky

V druhé polovině devadesátých let byl postupně vybudován a následně stabilizován systém v oblasti prevence kriminality v České republice. Byl ustanoven ústřední koordinační, koncepční a metodický orgán vlády České republiky – Republikový výbor pro prevenci kriminality (Usnesení vlády ze dne 3. 11. 1993 č. 617). Dále byl vytvořen systém podpory preventivních aktivit ze státního rozpočtu, byly zpracovány první resortní programy prevence, ale především bylo rozhodnuto o základním zaměření preventivní práce v oblasti prevence kriminality v následujících letech. Preventivní práce se začala orientovat na místní úroveň, do měst a obcí a to v kompetenci a odpovědnosti místních orgánů státní správy a samosprávy.

Tyto základní principy systému prevence kriminality byly vyjádřeny v historicky první Strategii prevence kriminality v roce 1999. V roce 2012 byla vytvořena Strategie prevence kriminality na léta 2012 až 2015. O plnění Strategie prevence kriminality na příslušné období je i nadále vláda České republiky každoročně informována.

POJEM PREVENCE KRIMINALITY

Preventivní politika

představuje ofenzivní strategii kontroly kriminality, jež spoléhá především na nerepresivní prostředky. Zabývá se eliminací sociálně patologických jevů a snižováním motivů a příležitostí k páchání trestných činů. Okruh subjektů preventivní politiky zahrnuje mimo orgány činné v trestním řízení - systém justice, policie, státní zastupitelství, soudy a vězeňství (které ovšem nehrají hlavní roli), i další instituce - např. nerepresivní orgány veřejné správy, zájmová sdružení občanů, církve, podnikatelské subjekty a jednotlivé občany.

Prevence kriminality je vedle represe součástí trestní politiky.

Prevence kriminality

zahrnuje soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty směřující k předcházení páchání kriminality a snižování obav z ní. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejích následků, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů. Jedná se o opatření sociální prevence, situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů. Prevence kriminality úzce souvisí s prevencí dalších sociálně patologických jevů, z nichž k nejzávažnějším patří nejrůznější formy závislostí.

Objekty prevence kriminality:

- kriminogenní faktory - sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality,
- potenciální či skuteční pachatelé trestné činnosti,
- potenciální či skutečné oběti trestných činů.

STRUKTURA PREVENCE KRIMINALITY

Sociální prevence

představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchání trestné činnosti. Sociální prevence je součástí sociální politiky.

Efektivita sociální prevence je obtížně statisticky či ekonomicky měřitelná, lze na ni jen usuzovat, a to z hlediska odhadů sociálních perspektiv jedinců - objektů preventivního působení.

Situační prevence

staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany se snaží kriminogenní podmínky minimalizovat. Nejeфективněji působí při omezování majetkové trestné činnosti. Úspěšnost situační prevence je vysoká, je však podmíněna adekvátní volbou opatření a finančními a personálními prostředky do ní vložených. Těžiště odpovědnosti za opatření situační prevence nesou především občané a obce a v rámci vymezených kompetencí i Ministerstvo vnitra, respektive Policie ČR.

Prevence viktinnosti a pomoc obětem trestných činů

je založena na konceptech bezpečného chování, diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. V praxi se jedná o skupinové i individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před trestnou činností. Užívá metody sociální i situační prevence, a to podle míry ohrožení na primární, sekundární i terciární úrovni.

ÚROVNĚ PREVENTIVNÍCH AKTIVIT

Sociální a situační přístupy se vzájemně doplňují v primární, sekundární a terciární prevenci.

Primární prevence

zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejširší veřejnost. Zvláštní pozornost je zaměřena na pozitivní ovlivňování zejména dětí a mládeže (využívání volného času, možnosti sportovního vyžití). Těžiště primární prevence spočívá v rodinách, ve školách a v lokálních společenstvích.

Sekundární prevence

se zabývá rizikovými jedinci a skupinami osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti (specializovaná sociální péče), na sociálně patologické jevy (např. drogové a alkoholové závislosti, záškoláctví, gamblerství, vandalismus, internetnické konflikty, dlouhodobá nezaměstnanost) a příčiny kriminogenních situací.

Terciární prevence

spočívá v resocializaci kriminálně narušených osob (pracovní uplatnění vč. rekvalifikace, sociální a rodinné poradenství, pomoc při získávání bydlení, ...). Jejím cílem je udržet dosažené výsledky předchozích intervencí a rekonstrukce nefunkčního sociálního prostředí.

Odpovědnost za oblast primární a sociální prevence spadá do působnosti rodiny, obce a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Sekundární a terciární prevence je s ohledem na odbornou náročnost jednotlivých aktivit záležitostí resortu Ministerstva práce a sociálních věcí a v některých souvislostech i Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva zdravotnictví. Ve specifické části populace působí i Ministerstvo obrany.

ZPŮSOB ORGANIZOVÁNÍ PREVENCE KRIMINALITY V ČR

V České republice je prevence kriminality organizována na třech úrovních:

Na meziresortní úrovni

těžiště meziresortní spolupráce spočívá ve vytváření preventivní politiky vlády ve vztahu k tradiční (obecné) kriminalitě a koordinace preventivních činností jednotlivých resortů zastoupených v [Republikovém výboru pro prevenci kriminality](#) a podněcování aktivit nových. Republikový výbor byl zřízen při Ministerstvu vnitra a též rozhoduje o přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu na projekty, realizované v rámci jednotlivých preventivních programů. Úkoly související s činností Republikového výboru plní Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra. Ústřední orgány státní správy (Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo obrany, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo financí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Nejvyšší státní zastupitelství, Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky a Rada vlády pro záležitosti romské komunity) zastoupené v Republikovém výboru se podílejí na jeho činnosti a na realizaci úkolů, stanovených ve Strategii prevence kriminality na příslušné období. Mimo to tyto resorty také rozvíjejí vlastní preventivní programy ve své působnosti. Klíčové postavení a odpovědnost za realizaci preventivních aktivit mají orgány obcí, které nesou zodpovědnost za přípravu a praktickou realizaci programů prevence kriminality.

Na rezortní úrovni

programy prevence kriminality vycházejí z věcné působnosti jednotlivých ministerstev, obohacují jejich běžné činnosti o nové prvky a přístupy a ovlivňují tvorbu příslušné legislativy.

Na místní úrovni

v ní jsou zapojeny orgány veřejné správy, police, nevládní organizace a další instituce působící v obcích. Podstatou systému prevence kriminality na místní úrovni je optimální rozložení působnosti v oblastech sociální a situační prevence s ohledem na místní situaci, potřeby i možnosti.

Z hlediska účinnosti jsou nejefektivnější programy prevence kriminality na místní úrovni. Představují systém metodické, koncepční a finanční podpory ze strany ústředních orgánů státní správy a samosprávy a podpory vzniku programů prevence kriminality ve městech a obcích zatížených vysokou mírou kriminality a dalšími kriminálně rizikovými jevy.

Podstatou těchto programů je součinnost orgánů státní správy, samosprávy, policie a nestátních neziskových organizací. Záběr programu je podmíněn místní situací v oblasti vývoje sociálně patologických jevů, potřebami, zájmem a schopnostmi lidí a finančními prostředky.

Hlavními aktéry na úrovni obcí a měst jsou příslušné orgány samosprávy, komise prevence kriminality a jmenovaní manažeři prevence kriminality obcí a měst.

Po vzniku vyšších územně správních celků vznikla na úrovni krajských úřadů funkce manažera prevence kriminality, jehož úkolem je především koordinovat prevenci kriminality ve svém regionu. Zároveň je kontaktní osobou pro Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra, pro Policii ČR a pro manažery prevence kriminality měst a obcí, které v kraji realizují programy prevence kriminality na místní úrovni.

Na úrovni krajů rovněž působí koordinátoři prevence kriminality krajských správ Policie ČR. Policie ČR je pro orgány územně samosprávních celků hlavním partnerem při zpracování analýz trestné činnosti, při formulování návrhů na řešení problémů a rizik, při tvorbě koncepcí prevence kriminality a stanovování bezpečnostních priorit.

Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015

Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015 (dále jen „Strategie PK“) je koncipována na základě současné situace v oblasti kriminality, vychází z nejnovějších poznatků vědeckých výzkumů a z domácích i zahraničních zkušeností. Zaměřuje se zejména na snižování majetkové a násilné kriminality a na eliminaci kriminálně rizikových sociálně patologických jevů.

Cílem Strategie PK je:

- snižování míry a závažnosti trestné činnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů,
- snížení výskytu delikventní činnosti u cílových skupin definovaných ve Strategii PK,
- efektivní a koordinovaný systém prevence kriminality,
- komplexní přístup v komunitách postavený na spolupráci obce, Policie ČR a dalších subjektů,

Priority Strategie PK spočívají:

- ve snižování rizik a výskytu protiprávní činnosti na úrovni obcí a regionů,
- v integraci efektivní prevence do výkonu práce Policie ČR
- v podpoře národních specifických projektů,
- ve vytvoření efektivního a stálého systému sběru, analytického zpracování, předávání a poskytování informací.

Cílovými skupinami jsou:

- děti a mládež ohrožení sociálně patologickým jevy a s kriminální zkušeností,
- rodiny s rizikem výskytu kriminálního chování u jejích členů,
- recidivisté,
- oběti trestných činů,
- komunity

Preventivní aktivity na území Královéhradeckého kraje

V tomto oddíle jsou popsány aktivity financované z dotačního programu MVČR a z rozpočtu Královéhradeckého kraje vyjma služeb sociální prevence a aktivit v resortu MŠMT.

Dotační programy Ministerstva vnitra České republiky

Ministerstvo vnitra České republiky podpořilo v letech 2004 až 2008 12 měst Královéhradeckého kraje s celkem 31 projekty, v rámci dotačního programu Partnerství, programy prevence kriminality na místní úrovni (do roku 2007) a Programy na místní úrovni. Programy prevence kriminality na místní a městské úrovni v rámci Strategie PK na léta 2008 – 2011 v zásadě spočívaly na stejných principech jako programy výše uvedených předchozích Strategií PK s tím, že využívaly zkušeností z realizace těchto programů. Hlavní systémovou změnou, jak již bylo výše uvedeno, bylo od roku 2008 významné přesunutí kompetencí a odpovědnosti za provádění preventivní politiky na kraje. Od doby účinnosti Strategie prevence kriminality MVČR na léta 2012 až 2015 je znovu přesunut Program prevence kriminality pod MVČR.

Tabulka 1 - Dotace Ministerstva vnitra na projekty prevence kriminality v Královéhradeckém kraji v letech 2009 – 2012

KHK	rok	typy projektů			dotace MV (Kč)	Celkem (Kč)
		sociální	situační	informování občanů		
Královéhradecký kraj	2010	2			625 900	863 900
	2012	1			238 000	
Broumov	2009	2			150 000	1 130 000
	2010	2			185 000	
	2011	1			110 000	
	2012	1	3		685 000	
Dobruška	2010	1			80 000	80 000
Dvůr Králové nad Labem	2009		1		220 000	531 000
	2012		1		311 000	
Hostinné	2009		1		200 000	200 000
Hradec Králové	2009		1		290 000	2 218 000
	2010	10			820 000	
	2011	3			360 000	
	2012	4		1	748 000	
Jaroměř	2009	1			38 000	334 784
	2010	2		1	158 784	
	2011	1			77 000	
	2012	1			61 000	

Kostelec nad Orlicí	2009		1		454 000	609 000
	2010	1			43 000	
	2011	3			112 000	
Miletín	2010		1		200 000	200 000
Náchod	2009	1			25 000	690 750
	2010	1			131 750	
	2011	2			243 000	
	2012		1		291 000	
Nové Město nad Metují	2009	2			160 000	393 000
	2010	1			60 000	
	2011	2			65 000	
	2012	2			108 000	
Nový Bydžov	2010	1			100 000	1 446 000
	2011	2			304 000	
	2012	1	1		1 042 000	
Rychnov nad Kněžnou	2010	1			75 000	126 000
	2011	1			51 000	
Úpice	2009		1		120 000	120 000
Vysoké Veselí	2011	1			200 000	440 000
	2012	1			240 000	
Celkem		52	12	2		9 382 434

Dotační programy Královéhradeckého kraje

V letech 2002 až 2007 Královéhradecký kraj podpořil v dotačním řízení pro prevenci kriminality v patnácti obcích 48 projektů v celkové výši téměř 6 milionů. Královéhradecký kraj podporoval nejvíce projekty situační prevence, tyto projekty jsou finančně nejnáročnější, jedná se o monitorovací dohlížecí systém a pulty centrální ochrany. Do projektů prevence kriminality se zapojila jak velká města regionu – Hradec Králové, tak i města s největším nápadem trestné činnosti nebo s vyšším výskytem kriminogenních faktorů – Náchod, Broumov, Jaroměř.

Od roku 2009 nevyhlašuje Královéhradecký kraj zvláštní dotační program na prevenci kriminality, tuto oblast pokrývá dotační program B na podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby v Královéhradeckém kraji. V tomto dotačním programu byly podpořeny neziskové organizace, které zajišťují realizaci preventivních programů v kraji v oblasti sekundární a terciární prevence.

Tabulka 2 – Dotace Královéhradeckého kraje v oblasti prevence kriminality za léta 2009 až 2011

rok	poskytovatel	dotace (Kč)
2009	Město Nový Bydžov	296 000
	Diecézní katolická charita	
	Pro bono publico	
2010	Helpion	314 000
	Prostor pro	
	Salinger	
	Diecézní katolická charita	
2011	Prostor pro	389 000
	Helpion	
	Salinger	
	Adra	

	Diecézní katolická charita	
--	----------------------------	--

Cizinecká problematika na území Královéhradeckého kraje

Na území Královéhradeckého kraje provozuje Diecézní katolická charita Poradnu pro cizince a migranty. V rámci její činnosti jsou realizovány kurzy sociokulturní orientace, kurzy českého jazyka pro účely získání trvalého pobytu na území republiky, sociální a právní poradenství a tlumočnické služby, podpora a pomoc při vyhledávání ubytování v návaznosti na Státní integrační program pro azylanty, vzdělávání cílové skupiny s cílem zvýšení kvalifikace a možnosti uplatnění na trhu práce a podpora školních, mimoškolních a volnočasových aktivit dětí. Jedná se o aktivity, které navazují a doplňují poskytování sociálních služeb. Cílovou skupinou těchto aktivit jsou cizinci pobývající na území Královéhradeckého kraje, kteří mají udělenou mezinárodní ochranou formou azylu a doplňkové ochrany. Těmto osobám byl z důvodu pronásledování v zemi původu a tím nemožnosti návratu udělen azyl nebo status doplňkové ochrany dle zákona o azylu č. 326/1999. Přicházejí často ze zemí s odlišnými sociálními a kulturními zvyklostmi, překonávají jazykovou bariéru, v některých případech mají pouze základní vzdělání nebo jim chybí doklady o dosaženém stupni vzdělání. Žadatelé o azyl pobývají v Pobytovém středisku v Kostelci nad Orlicí odkud jsou po udělení statusu mezinárodní ochrany přemístěni do Integračního azylového střediska v Jaroměři – Josefově. Zde mají možnost bydlení v případě azylu max. 18 měsíců, v případě doplňkové ochrany pouze 3 měsíce.

Aktivity jsou také zaměřené na žadatele o azyl a na cizince s různými statuty pobytu (dlouhodobý pobyt, přechodný pobyt, pracovní vízum apod.), které nepatří do okruhu oprávněných osob podle zákona č. 108/2006 Sb. O sociálních službách.

SOCIÁLNÍ PREVENCE

Sociální prevence představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace jedince a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti. Projekty z okruhu sociální prevence se orientují především na potenciální nebo již na skutečné pachatele trestné činnosti, na kriminogenní prostředí a na sociálně znevýhodněné skupiny obyvatel. Do sociální prevence je zahrnuta také pomoc obětem trestné činnosti.

Široké spektrum projektů sociální prevence lze rozčlenit (dle převažující povahy aktivit a zaměření na cílové skupiny) na:

Sportovní aktivity (sportovní vybavení, skate a in line areály, půjčovny sportovních potřeb, volně přístupné hřiště)

Cílem těchto projektů je nabídnout možnost aktivního prožívání volného času neorganizovaným dětem, mládeži ale také dospělým zájemcům zejména z lokalit charakteristických nízkou úrovní občanské vybavenosti a nedostatkem příležitostí ke sportovnímu vyžití.

Od realizace projektů tohoto typu se v posledních letech upouští. V případě podpory takového projektu je dán důraz na přímou návaznost na sociální práci s cílovou skupinou, která taková hřiště využívá. Zajištění dohledu a realizace sociální práce tak zamezuje vzniku problémů často se vyskytujících u volně přístupných sportovních areálů (vandalismus, rizikové chování apod.).

Obce, které realizovaly od roku 2009 projekty skate + in-line areálů, zpřístupnění školních hřišť pro veřejnost a půjčoven sportovního vybavení: **Broumov, Dvůr Králové nad Labem, Kostelec nad Orlicí, Miletín, Úpice.**

Jiné zájmové aktivity (klubové, technické, umělecké)

Projekty v kategorii „jiné zájmové aktivity“ (mimo sportovní) mají za cíl nabídnout nejčastěji dětem a mládeži možnost trávení volného času akceptovatelným a tvořivým způsobem.

V praxi se jedná převážně o klubové, technicky nebo umělecky zaměřené aktivity jako jsou malování, modelování, keramika, zpěv, tanec, hra na hudební nástroje (amatérské kapely), společenské hry, diskotéky, společenské zábavy nebo zájmovou rukodělnou činnost. Předpokládá se, že klubová činnost je pravidelná a v prostorách klubu se střídají skupiny klientů podle specifického zájmu o určitou činnost nebo se organizuje „volný program“, který může být u některých projektů stěžejní. Aktivity jsou určeny všem zájemcům, neplatí princip exkluzivity, limit počtu klientů je pouze prostorový, materiální a personální. Je vhodné, aby volnočasová a zájmová činnost klubu byla propojena s poradenstvím, vzdělávacími činnostmi, případně s pomocí v krizových životních situacích.

Obce, které realizovaly od roku 2009 projekty zaměřené na zájmovou činnost: **Náchod, Kostelec nad Orlicí, Dobruška, Vysoké Veselí**

Nízkoprahová zařízení + streetwork

Nízkoprahovost zařízení lze definovat jako otevření se a pomoc širokému spektru dětí a mládeže nejčastěji z rizikových lokalit nebo s různými specifickými problémy bez toho, aby tito návštěvníci byli k těmto zařízením nějakým způsobem vázáni, aniž by museli překonávat bariéru „nároku“ na aktivitu, dovednosti, schopnosti, výkon nebo pravidelnost návštěv.

Prostřednictvím předem vytvořených podmínek pro smysluplné, účelné a vhodné trávení volného času je cílem nízkoprahových zařízení stáhnout rizikové děti a mládež z ulice a odklonit je od nevhodného prostředí restauračních zařízení a heren, požívání alkoholu, kouření a experimentování s drogami, získání osobního kontaktu a důvěry problémových jedinců. Aktivita jsou určeny všem zájemcům; limit počtu zájemců je pouze prostorové, materiální a personální.

Od roku 2009 nebyla podporována z programů prevence kriminality žádná podobná služba. Tyto služby jsou financovány z dotačních programů na sociální služby a z individuálního projektu kraje Služby sociální prevence.

Poznávací akce, výchovné a terapeutické pobyty

Jedná se o široké spektrum projektů pro různé cílové skupiny od jednoduchých výletů za poznáním nebo za účelem návštěvy kulturních a společenských událostí přes víkendové výjezdy do přírody až po specializované déletrvající odborně vedené terapeutické pobyty. Společným jmenovatelem projektů této skupiny je změna prostředí, zařazení účastníků do kolektivu, nutnost podřídit se nastaveným pravidlům chování a vždy jistá úroveň organizovanosti. U cílových skupin na úrovni sekundární případně i terciární prevence často bývá série navazujících terapeutických pobytů pod vedením specializovaných odborníků. Může se jednat o děti s poruchami chování, s výchovnými problémy, klienty kurátorů pro mládež, pedagogicko-psychologických poraden atd., ale též například o oběti šikanování nebo jinak handicapované jedince. Doporučení pro zařazení dětí na akce tohoto typu iniciují všechny instituce, které se s projevy nevhodného chování u dětí a mládeže setkávají nebo které s nimi přímo pracují. Pobyt neplní pouze funkci rekreační, ale jejich součástí práce směrem k resocializaci cílových skupin.

Obce, které realizovaly od roku 2000 alespoň jeden ze skupiny poznávacích, terapeutických či pobytových projektů: **Broumov, Nový Bydžov, Nové Město nad Metují, Jaroměř, Rychnov nad Kněžnou, Hradec Králové, Kostelec nad Orlicí, Náchod.**

Specifické projekty (projekty na zvyšování právního vědomí, proti šikaně, dluhové prevence apod., besedy s vybranými cílovými skupinami, např. senioři) a vzdělávací projekty (např. sociální pracovníci) apod.

Na úrovni primární prevence je realizována a podporována řada projektů, jejichž cílem je předávání informací z oblasti právního vědomí a vštěpování společenských norem dětem a mladistvým všech věkových kategorií. Existuje široké spektrum způsobů a forem, kterými je tohoto cíle dosahováno: kromě předmětů v rámci vyučování se jedná o přednášky, besedy a edukační cykly jako je například projekt Minimalizace šikany, Zdravé klima škol, Normální je nekouřit, Zdravé školy, E- bezpečí. Mezi vzdělávací projekty patřil projekt Dluhová prevence realizovaný ve všech okresech Královéhradeckého kraje v roce 2010. Projekt E-bezpečí byl realizován ve spolupráci s Policií ČR na celém území kraje.

Probační a resocializační programy

Na úrovni sekundární a terciární prevence je Královéhradeckém kraji realizován interaktivní program „Právo na každý den“, který je založený na diskusi o protiprávním jednání a na spolupráci ve skupině. Účastníkům předává jak základní právní znalosti z oblastí rodinného, pracovního, trestního a občanského práva, tak praktické dovednosti v komunikaci a při řešení konfliktů nenásilným způsobem. Další ucelený program, který je realizován v oblasti resocializační je program „Ancora“, který je založený na terapeutické práci ve skupině. Je zaměřen na posílení volných a rozpoznávacích schopností klientů, které je vedou ke kritickému náhledu na jejich protiprávní jednání.

Programy jsou účastníkům buď nařízeny soudem, nebo státním zástupcem na základě §17 a §18 Zákona č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, nebo klienti vstupují do programu na základě doporučení orgánu sociálně právní ochrany dětí.

Obce, které realizovaly od roku 2009 některý z probačních, nebo resocializačních programů: **Broumov, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Hradec Králové, Kostelec nad Orlicí**

SITUAČNÍ PREVENCE

Situační prevence vychází ze zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Nejefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti tím, že minimalizuje kriminogenní podmínky prostřednictvím klasické, technické, fyzické a režimové ochrany.

- ztížení dostupnosti cílů a snížení výnosnosti trestných činů pro pachatele,
- zvýšení pocitu bezpečí občanů,
- vytváření bezpečných zón v exponovaných lokalitách,
- zvýšení efektivity práce bezpečnostních složek a zlepšení koordinace jejich postupu,
- využití jako represivního prostředku pro zachycení, identifikaci, dopadení pachatele a při dokazování trestné činnosti,

Nejčastějšími projekty situační prevence jsou zabezpečování bytů, rodinných domků, chat a dalších soukromých i veřejných objektů proti vloupání, napojování objektů měst a obcí na pulty centralizované ochrany, osvětlení frekventovaných a nepřehledných míst, instalace městských kamerových dohlížecích systémů, propojování pracovišť městské policie s Policií ČR, propojování složek integrovaného záchranného systému apod. Úspěšnost projektů situační prevence je vysoká a měřitelná. Lze hodnotit dynamiku vývoje trestné činnosti a přestupků, míru objasněnosti

trestné činnosti a do jisté míry i pocit bezpečí občanů. Efektivitu zvolených opatření (projektů) je třeba posuzovat ve vztahu k finančním a personálním prostředkům do nich vložených.

Městské kamerové dohlížecí systémy (MKDS)

MKDS jsou v obcích zapojených do programu prevence kriminality na místní úrovni považovány za nejúčinnější nástroj situační prevence kriminality. Kamery se instalují ve městech s vysokou koncentrací obyvatel a návštěvníků, do míst, v nichž je dlouhodobě registrován vysoký počet trestných činů tzv. pouliční kriminality a přestupků proti majetku a veřejnému pořádku. Jedná se zejména o nádraží, velká parkoviště, obchodní zóny, náměstí a o další místa, kde jsou soustředěny kulturní, komerční a společenské instituce a dopravní uzly. Kamerový systém tvořený sítí stacionárních kamerových bodů může být doplněn tzv. mobilními kamerami, které jsou osazovány do připravených pozic dle momentální potřeby.

Obce, které provozují na svém území monitorovací dohlížecí systém: **Broumov, Hradec Králové, Jaroměř, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Vrchlabí, Nový Bydžov, Dvůr Králové nad Labem**

Další typy projektů situační prevence:

- a) Pult centralizované ochrany
- b) Instalace bezpečnostních stojanů pro kola (uzamykatelné řetězy)
- c) Signál v tísni
- d) Osvětlení rizikových míst
- e) Oplocení rizikových míst

INFORMOVÁNÍ OBČANŮ

Projekty této oblasti jsou zaměřené na zprostředkování informací o nebezpečích ohrožení různými formami trestné činnosti, o možnostech a způsobech ochrany před ní. Obsahově se jedná o široké spektrum informací, které se mohou týkat stavu, vývoje a typů kriminality v lokalitách, rizikových způsobů chování, vysvětlování smyslu a výhod zabezpečování majetku a pojištění, technického řešení zabezpečování majetku, možností spolupráce v komunitě a spolupráce s Policií ČR, doporučujících modelů bezpečného chování, včetně informací o zařízeních poskytujících právní, psychologickou, lékařskou případně i materiální pomoc obětem trestné činnosti atd.

Cílem projektů je zvyšování informovanosti obyvatel a motivace k aktivnímu přístupu pro zajišťování vlastní bezpečnosti a ochraně majetku. Jedná se o pravidelné články v místních novinách, publikace, brožury, bulletiny, letáky, skládačky, samolepky, informování občanů v místních a obecních rozhlasových stanicích, vysílání v regionálních veřejnoprávních i soukromých rozhlasových a TV stanicích, promítání videokazet a DVD na vhodných veřejných místech, tematicky zaměřené www stránky, odborná pojednání, internetové diskuse, akce pro veřejnost, besedy na školách, v dětských domovech, azylových zařízeních, klubech a domovech pro seniory, dětské dny, dny s policií, poradenské dny, schránky důvěry, vývěsní skřínky, varovné nápisy, cedule, značky, panely, plakáty, billboardy.

Obce, které realizovaly od roku 2009 projekt s tematikou informování občanů: **Hradec Králové, Jaroměř.**

Systém včasné intervence

Systém včasné intervence byl v Královéhradeckém kraji pilotně budován v Hradec Králové a spolupracující města **Náchod, Broumov, Jaroměř a Nové Město nad Metují**. V březnu 2011 Vláda ČR přijala materiál Hodnocení systému péče o ohrožené děti – Národní projekt systém včasné intervence. Na základě tohoto usnesení bude realizován tento projekt v letech 2011 až 2015 jako součást procesu transformace a sjednocení systému péče o ohrožené děti.

Komise, pracovní skupiny

V komisích nebo pracovních skupinách, které se zabývají prevencí kriminality v kontextu reality daného města, spolupracují pracovníci měst, pracovníci partnerských organizací – NNO, škol, Policie ČR, obecní policie, dalších subjektů. Tito zástupci řeší problémy v dané lokalitě.

Obce, ve kterých pracují komise nebo pracovní skupiny zabývající se prevencí kriminality: **Broumov, Hořice, Hradec Králové, Jaroměř, Náchod, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou.**

Královéhradecký kraj

Komise specifické prevence pracuje jako poradní orgán Rady Královéhradeckého kraje od roku 2005. Jsou v ní zapojení relevantní pracovníci Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, kteří v rámci svých agend řeší také problematiku prevence kriminality – vedoucí oddělení analýz, koncepcí a financování, vedoucí oddělení sociální práce, prevence a SPO, koordinátor a metodik sociální prevence, krajský protidrogový koordinátor, krajský školní koordinátor prevence, metodička OSPOD, metodik plánování sociálních služeb, komisi předsedá náměstek hejtmána královéhradeckého kraje- radní zodpovědný za sociální oblast. Vedle komise specifické prevence je ustanovena také **Pracovní skupina prevence kriminality**, ve které jsou sdružení odborníci z externích institucí, jako je Policie ČR a Probační a mediační služba a jsou do ní zvaní

další odborníci z různých institucí, včetně pracovníků obcí (sociální kurátoři, preventisté kriminality apod). Tato pracovní skupina se podílí na hodnocení projektů podaných v dotačním programu MVČR, iniciuje aktivity prevence kriminality celokrajného charakteru, podílí se na tvorbě krajské koncepce prevence kriminality, sdílí informace o realizaci preventivních aktivit v kraji, předkládá návrhy Komisi specifické prevence.

Preventivně informační oddělení – Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje

Sdružuje policisty, kteří se zabývají prevencí ze všech okresů Královéhradeckého kraje. Skupinu řídí Preventivně informační oddělení

(dále PIO) KŘP Khk. V roce 2011 realizovalo oddělení množství krajských akcí, projektů a kampaní, rovněž se zapojilo do několika projektů i akcí celorepublikového charakteru. Další aktivity (např. z oblasti situační prevence), besedy a tematické přednášky pro občany byly provedeny s ohledem na vývoj specifické bezpečnostní situace v daném teritoriu. Veřejnosti byly předávány potřebné informace rovněž na různých prezentačních akcích a prostřednictvím médií (tisk, televize, rozhlas, webové zpravodajství). Všechny uvedené aktivity ze strany PIO KŘP Khk byly realizovány v rámci celého Královéhradeckého kraje (Hradecko, Jičínsko, Náchodsko, Rychnovsko a Trutnovsko).

Přednášky, besedy, prezentační akce: Informační přednášky pro žáky MŠ, ZŠ, SŠ a učilišť byly realizovány na téma: prezentace Policie ČR, rizika virtuální komunikace - kyberšikana, trestní odpovědnost, bezpečné chování - obecně i v silničním provozu, šikana, chování v krizových situacích, nebezpečná pyrotechnika, extremismus, domácí násilí apod. Besedy a přednášky určené seniorům obsahovaly informace o (ne)bezpečném chování, předcházení trestné činnosti a minimalizace jejích následků, včetně prevence v dopravě. Přednášky pro odbornou veřejnost se uskutečnily např., na Krajském úřadu Khk (seminář „Prevence týrání a zneužívání seniorů“), v Oblastní charitě Hradec Králové (téma: trestná činnost páchaná na seniorech), v PIC PČR ÚO HK určené členům komise prevence kriminality Magistrátu města HK (téma: preventivní aktivity KŘP Khk). Další besedy a tematické přednášky reagovaly na vývoj bezpečnostní situace v konkrétním místě.

V Preventivně informačním centru (dále PIC), které bylo uvedeno do provozu 4. 2. 2011 na Územním odboru Hradec Králové, bylo zrealizováno celkem 80 přednášek, na kterých se vystříдалo cca 1800 posluchačů (žáci MŠ, ZŠ a SŠ s pedagogy). PIC je určeno rovněž handicapovaným občanům, seniorům a dalším ohroženým skupinám z řad veřejnosti.

Celorepublikové projekty a kampaně: Zebra se za tebe nerozhlédne!, Jsme vidět!, Cyklistické desatero, Senioři sobě, Obezřetnost se vyplatí, Lekli jste se?, Rok zabezpečení vozidel, Řídím – piju nealko pivo, Vidět a být viděn, Senioři v dopravě, „Posttraumatická péče – figurka dětem“

Akce, projekty a kampaně KŘP Khk: Bezpečné chování řidičů osobních vozidel, Bezpečné chování řidičů nákladních vozidel, Bezpečné chování chodců a cyklistů, Nepouštějte vlka dovnitř, Podvody na seniorech, BENAMO (BEzpečně NA MOtocyklu), Jezdíme bez alkoholu a drog, E-bezpečí, Seznam se bezpečně

Aktivity z oblasti situační prevence: Zabezpečení chat a chalup, zabezpečení domů a bytů, kontrola ski-areálů, kontrolní akce na mysliveckých honech, kapesní krádeže, vykrádání věcí z motorových vozidel, dopravně – preventivní akce.

Spolupracující subjekty: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo dopravy - BESIP, obce a obecní úřady v rámci kraje, Krajský úřad Královéhradeckého kraje, Magistrát města HK, Městská policie, Dopravní podnik města Hradce Králové, Sdružení praktických lékařů ČR, Centred o.s., APM Automotive s.r.o., Český červený kříž (Oblastní spolek HK), Oblastní charita HK, Intervenční centrum pro oběti domácího násilí v HK, České dráhy a.s. (Krajské centrum osobní dopravy HK), Centrum péče o duševní zdraví v HK, KRNP, školy a školská zařízení, ŠIK cz. (školní informační kanál), pracovníci OSPOD, kurátoři, občanská sdružení, mateřská centra, dětské domovy, domovy pro seniory atd..

Účast v komisích:

- „Komise prevence kriminality“ Magistrátu města Hradec Králové a „Pracovní skupina prevence kriminality Královéhradeckého kraje“ Krajského úřadu Královéhradeckého kraje (1 policistka PIO z KŘP Khk)
- „Pracovní skupina komunitního plánování sociálních služeb pro národnostní a etnické menšiny a pro osoby v obtížné životní situaci“ Magistrátu města Hradec Králové a „Styčný důstojník pro národnostní menšiny“ u PČR (1 policistka PIO z KŘP Khk)
- „Komise prevence kriminality“, „Komise pro mládež“ a „Komise pro domácí násilí“ v Náchodě (1 policistka PIO z ÚO Náchod)
- „Tým psychologické pomoci obětem v krizi“ u PČR (2 policistky PIO z ÚO Náchod a 1 policistka PIO z ÚO Rychnov n/Kněžnou)

Podrobnosti o všech preventivních aktivitách Policie ČR naleznete zde:

<http://www.policie.cz/clanek/preventivni-aktivity-v-roce-2011.aspx>

Tabulka 3 - Preventivě informační oddělení v Královéhradeckém kraji

preventivní informační skupina Policie ČR	kontaktní osoba
Krajské ředitelství policie Khk	mjr.Mgr. Ivana Ježková
	por.Mgr. Lenka Burýšková
	por.Iva Kormošová Dis
	Libuše Holá
Územní odbor Hradec Králové	nrap. Anna Pešavová

	nrap. Jan Čížkovský
Územní odbor Jičín	nrap. Hana Klečalová
	por. Bc.Petr Janda
Územní odbor Náchod	por.Mgr. Eva Prachařová
	nrap.Mgr.Jana Pecoldová
Územní odbor Rychnov n. Kněžnou	por.Mgr.Alena Kacálková
Územní odbor Trutnov	nrap. Bc. Udo Ertner

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

Základním principem prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v resortu školství je výchova dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu, osvojení si pozitivního sociálního chování, rozvoj a podpora sociálních kompetencí vedoucí k harmonickému rozvoji osobnosti. Základními východisky efektivní primární prevence je kontinuita, systematičnost a komplexnost preventivního působení s ohledem na věk dítěte a jeho aktuální prožívání světa. Primární prevence je zaměřena zejména na rizikové faktory spolupodílející se na vzniku sociálně patologických jevů.

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) od roku 2001 vytváří strategické dokumenty v návaznosti na koncepční materiály vlády České republiky. Jedná se především o Koncepti státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 - 2013, Národní strategii protidrogové politiky, Strategii prevence kriminality a Strategii prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy.

Prevence sociálně patologických jevů (dále jen SPJ) je legislativně upravena v § 29 odst. 1 a § 30 odst. 1, písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zákonodárce již blíže neuvádí, jakým konkrétním způsobem by se SPJ ve školství mělo předcházet. Tato problematika se objevuje v Metodickém doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (nejnovější č. j.: 21291/2010-28) a ve vyhlášce č. 72/2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních. Zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami

způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými toxikomaniemi a o změně souvisejících zákonů v § 18 písm. c) ukládá preventivní opatření realizovaná v rámci minimálních preventivních programů na školách a školských zařízeních.

Oblast primární prevence v Královéhradeckém kraji

Královéhradecký kraj má v rámci dokumentů, kde je zpracovaná oblast primární prevence vypracovánu:

Strategii protidrogové politiky Královéhradeckého kraje na 2011 – 2015

Strategii prevence kriminality 2012 – 2015

Strategii integrace sociálně vyloučených lokalit v Královéhradeckém kraji 2011 – 2016

V současné době se připravuje Krajský plán primární prevence rizikového chování na období 2013 – 2015.

Organizační systém primární prevence

MŠMT v rámci komplexního a meziresortního přístupu spolupracuje na horizontální úrovni nejen s věcně příslušnými resorty (např. Ministerstvem vnitra), ale i pro tyto účely vytvořenými nadresortními orgány – Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky a Republikovým výborem pro prevenci kriminality při ministerstvu vnitra. Na vertikální úrovni je systém primární prevence metodicky veden pracovníky MŠMT směrem ke krajským školským koordinátorům prevence, dále k metodikům prevence v pedagogicko-psychologických poradnách a následně ke školním metodikům prevence přímo působících ve školách a školských zařízeních.

V Královéhradeckém kraji zodpovídá v přenesené i samostatné působnosti za oblast prevence SPJ ve vztahu k dětem a mládeži odbor školství Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, oddělení primárního a zájmového vzdělávání. Na tomto odboru je zřízena pracovní pozice krajské školské koordinátorky prevence na základě Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28.

Krajská školská koordinátorka prevence je členkou Komise specifické prevence, zabezpečuje úkoly v oblasti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v rámci kraje. V této oblasti zajišťuje koncepční, metodické a koordinační činnosti. Metodicky vede a spolupracuje s okresními metodiky prevence při Pedagogicko-psychologické poradně Královéhradeckého kraje. Participuje na zajišťování pracovních porad

a seminářů pro školní metodiky prevence, monitoruje situaci ve školách v regionu z hlediska podmínek pro realizaci Preventivních programů a navazujících aktivit v rámci prevence. Spolupracuje s dalšími institucemi a odborníky zabývající se touto problematikou.

PORADENSKÉ SLUŽBY PRIMÁRNÍ PREVENCE

Pedagogicko-psychologická poradna Královéhradeckého kraje

Nezastupitelnou roli v organizačním systému primární prevence v oblasti institucionálního vzdělávání zajišťuje Pedagogicko-psychologická poradna Královéhradeckého kraje, která patří do systému poradenských služeb v KHK. Poradenské služby jsou zaměřeny na prevenci a řešení výukových a výchovných obtíží, sociálně patologických jevů, na vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce s žáky nadanými a mimořádně nadanými, na zmírňování důsledků zdravotního postižení žáků ve speciálních školách, na integraci žáků se zdravotním postižením a se specifickými poruchami učení a chování a na kariérové poradenství. Dalším úkolem je rozvíjení psychologických a speciálně pedagogických znalostí a profesních dovedností pedagogických pracovníků škol a školských zařízení.

Metodici prevence při PPP KHK

V našem kraji působí 5 metodiků prevence při Pedagogicko-psychologické poradně Královéhradeckého kraje. V každém okresním městě (Hradci Králové, Jičíně, Náchodě, Rychnově nad Kněžnou, Trutnově) pracují metodici na 1,0 úvazku. Standardní činnosti metodika prevence v PPP jsou uvedeny v příloze vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních. Mezi nejčastější činnosti patří metodická pomoc školám při tvorbě Minimálních preventivních programů a projektů, zprostředkovávají kontakty na místní organizace působící na poli primární prevence, organizují pravidelné pracovní porady (semináře), poskytují individuální odborné konzultace apod.

Školské poradenské pracoviště MOZAIKA

V Základní škole Sever v Hradci Králové bylo zřízeno v roce 2010 Magistrátem města Hradec Králové školské poradenské pracoviště Mozaika, které nabízí ambulantní, poradenskou a terapeutickou pomoc dětem, dospívajícím, rodinám, pedagogům a školám. Zabývá se výchovnými a vývojovými problémy dětí ve věku od 3 do 15 let.

Na pracoviště Mozaika se mohou obracet zástupci základních a mateřských škol, které jsou zřizovány Magistrátem města Hradce Králové, dále děti a jejich rodiče a to i na podnět spolupracujících zařízení (PPP, SVP, DPA apod.). Ostatní školy a školská zařízení mohou těchto služeb využívat za úplatu.

Poradenské služby ve školách

Poradenské služby ve školách poskytují výchovní poradci a školní metodici prevence ve spolupráci s třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky škol, případně i školní psychologové a školní speciální pedagogové. Výchovní poradci na školách byli v kontaktu s jednotlivými úřady práce a okresními pracovišti pedagogicko-psychologické poradny, s kterými pravidelně spolupracovali v problematice kariérového poradenství.

Školní metodici prevence

Největší slabinou současného preventivního systému ve školství zůstává pozice školních metodiků prevence, a to především v tom smyslu, že i nadále v oblasti prevence nebyla jejich přímá vyučovací povinnost přizpůsobena náplni jejich práce a nemají tak potřebný časový prostor pro plnění svých úkolů. Nesystémovost přetrvávajícího přístupu bohužel stále ponechává na realistickém zvážení vedení školy, kolik času školnímu metodiku prevence jeho práce zabere, pokud ji má provádět v plném rozsahu, zodpovědně a kvalifikovaně. Tato skutečnost může být občas důvodem, proč pozice školního metodika prevence (přestože je zřízena ve všech školách a školských zařízeních v Královéhradeckém kraji) v některých případech může být pouze formální záležitostí.

STRATEGICKÉ DOKUMENTY K PRIMÁRNÍ PREVENCI VE ŠKOLÁCH A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH

Školní preventivní strategie a Minimální preventivní program

Tyto dokumenty jsou součástí školního vzdělávacího programu. Školní preventivní strategie je dlouhodobým preventivním programem pro školy a školská zařízení. Jasně definuje dlouhodobé preventivní cíle. Poskytuje podněty ke zpracování Minimálního preventivního programu (dále MPP).

MPP aktualizuje a vyhodnocuje škola každoročně. Evaluace MPP je součástí výroční zprávy školy. Kontrola MPP podléhá České školní inspekci.

MPP je základním nástrojem pro realizaci primární prevence na školách. Kvalita MPP se na jednotlivých školách a školských zařízeních s ohledem na neexistenci jasného zadání ze strany MŠMT odborně značně liší. Existují MPP zpracované velmi kvalitně (a zároveň i korespondující s úrovní vlastních školních preventivních aktivit), ale bohužel se vyskytnou i takové, které mají pouze formální charakter. Některé školy v rámci MPP stále ještě nerozlišují mezi specifickou a nespecifickou primární prevencí. V rámci realizace MPP se využívá kromě předávání informací o SPJ také různých interaktivních a zážitkových programů. Příмыми realizátory preventivních programů v rámci školní výuky jsou většinou přizvaní místní externí odborníci. Nabízené programy jsou koncipovány jako jednorázové aktivity nebo kontinuální dlouhodobé programy, které jsou zaměřeny v první řadě na žáky II. stupně základních, případně speciálních škol, na střední a učňovské školy. Méně programů je orientováno na děti mladšího školního a předškolního věku. Součástí programů je také snaha o zapojení pedagogů a rodičů.

K dispozici nejsou dostatečně vypovídající informace o programech realizovaných organizacemi, které nežadají o finanční podporu z krajského rozpočtu.

CERTIFIKACE ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI

V roce 2006 byl zahájen proces certifikace programů primární prevence užívání návykových látek. Jedná se o posouzení a formální uznání toho, zda preventivní program odpovídá normám kvality a komplexnosti, které definovalo MŠMT ve standardech odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence užívání návykových látek. Cílem certifikace je zajistit kvalitu programů a efektivní vynakládání finančních prostředků z veřejných zdrojů. Získání certifikace bude v budoucnu podmínkou pro poskytnutí dotace ze státního rozpočtu na realizaci preventivních aktivit. V Královéhradeckém kraji v současné době poskytují certifikované programy primární prevence pouze dvě neziskové organizace, které nemají sídlo v Královéhradeckém kraji. Jedná se o Centrum primární prevence Semiramis, o. s. a Prostor, o. s. V roce 2011 bylo občanské sdružení „Prostor“ podpořeno na realizaci činností v oblasti prevence rizikového chování žáků z OPVK Královéhradeckého kraje. V současné době je přerušen proces certifikací odborné způsobilosti programů primární prevence užívání návykových látek z důvodu reorganizace přímo řízených organizací MŠMT ČR. Proces certifikace by měl být obnoven a rozšířen o odbornou způsobilost všech programů primární prevence v druhé polovině roku 2012.

SPECIALIZAČNÍ STUDIUM PRO ŠKOLNÍ METODIKY PREVENCE

Podle § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků má každý školní metodik prevence možnost získat odbornou kvalifikaci pro svoji činnost studiem k výkonu specializovaných činností.

Doposud byla akreditace MŠMT na specializační vzdělávání přímo určené pro školní metodiky prevence udělena 2 subjektům v Královéhradeckém kraji:

- Školskému zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Královéhradeckého kraje, Štefánkova 566, Hradec Králové,
- Univerzita Hradec Králové – Pedagogická fakulta, Rokytenského 62, Hradec Králové.

V dubnu 2008 začal první cyklus studia ve Školském zařízení pro DVPP Královéhradeckého kraje, kterého se účastní 25 frekventantů. Studium na UHK bylo zahájeno na podzim 2008. Tyto subjekty otevřely i další ročníky studia v návaznosti na zájem ze strany škol a pedagogů. V tuto chvíli nemáme přesné informace ze škol, kolik školních metodiků prevence splňuje kvalifikační předpoklady. Požadovaná odbornost bude zjištěna při monitorování a evaluaci práce školních metodiků prevence ve třetím čtvrtletí 2012.

ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ PRO VÝKON ÚSTAVNÍ VÝCHOVY NEBO OCHRANNÉ VÝCHOVY A PRO PREVENTIVNĚ VÝCHOVNOU PÉČI

Mezi zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy v KHK patří dětský diagnostický ústav, dva výchovné ústavy a tři dětské domovy se školou zřizované MŠMT, dále osm dětských domovů (dále DD) zřizovaných KHK.

Další informace v textu se týkají pouze DD zřizovaných KHK.

Dětské domovy, které mají jako součást mateřskou nebo základní školu pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami:

- Dětský domov, základní škola a školní jídelna, Dolní Lánov 240

- Dětský domov, základní škola, školní družina a školní jídelna Kostelec nad Orlicí, Pelcova 279
- Dětský domov, mateřská škola a školní jídelna, Broumov, třída Masarykova 246

Dětské domovy, které nemají školu:

- Dětský domov a školní jídelna, Nechanice, Hrádecká 267
- Dětský domov a školní jídelna, Vrchlabí, Žižkova 497
- Dětský domov a školní jídelna, Sedloňov 153
- Dětský domov, Potštejn, Českých bratří 141

Dětský domov, který je zřízen při speciální škole:

- Speciální základní škola, Jaroměř, Palackého 142.

Tuto školu navštěvovali žáci s týdenním, popř. dvoutýdenním pobytem, ale i s denní docházkou.

Tabulka 4 - Dětské domovy zřizované Královéhradeckým krajem

Dětské domovy zřizované KHK		MŠ	MŠ s post.	1.st. . ZŠP	2.st. ZŠP	1.st. ZŠS	2.st. ZŠS	Dětský domov	Kapacit a DD
Dětský domov a školní jídelna, Sedloňov 153	RK							30	36
Dětský domov a školní jídelna, Potštejn, Českých bratří 141	RK							11	20
Dětský domov a školní jídelna, Vrchlabí, Žižkova 497	TU							24	24
Dětský domov, základní škola a školní jídelna, Dolní Lánov 240	TU			5	10			30	32

Dětský domov, základní škola, školní družina a školní jídelna, Kostelec nad Orlicí, Pelclova 279	RK			28	19			16	36
Základní škola speciální, Jaroměř, Palackého 142	NA					11	27	43	48
Dětský domov a školní jídelna, Nechanice, Hrádecká 267	HK							42	48
Dětský domov, mateřská škola a školní jídelna, Broumov, třída Masarykova 246	NA	8	38					55	58

DĚTSKÝ DIAGNOSTICKÝ ÚSTAV A STŘEDISKA VÝCHOVNÉ PÉČE

Střediska výchovné péče jsou organizačně součástí Dětského diagnostického ústavu v Hradci Králové, který zřizuje MŠMT. Jde o střediska preventivní péče pro děti a mládež s projevy problémového chování. Na území KHK byla čtyři střediska výchovné péče, dvě v Hradci Králové a po jednom v Náchodě a v Polici nad Metují.

Jejich pracoviště nabízejí všestrannou preventivně výchovnou péči dětem a mládeži s negativními jevy chování, u nichž ještě nejsou důvody pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy ve speciálních výchovných zařízeních. Jsou koncipována buď jako internátní pobytová výchovná zařízení nebo zařízení, která poskytují ambulantní péči i poradenské služby. Koncepce činnosti těchto pracovišť vychází z terapeutické pomoci postavené na respektování charakteristických rysů osobnosti problémových jedinců. Ve většině případů se úzce spolupracuje s rodiči a také s kmenovou školou dítěte.

ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ, SPORT A VOLNOČASOVÉ AKTIVITY – NESPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE

Nespecifická primární prevence se na území kraje realizuje v nejrůznějších formách volnočasových a zájmových aktivit, které se rozvíjejí ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání (Školní družiny, školní kluby a Domy dětí a mládeže) a v nestátních neziskových organizacích.

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání vytváří podmínky pro aktivní trávení volného času, pro rozvoj vzdělávání a zájmů, pro realizaci dětí a mládeže, pro činnost relaxační a rekreační. Jejich nejpočetnější cílovou skupinou jsou děti a mládež. Ve své činnosti pravidelné i příležitostné pracovala tato zařízení s dětmi a žáky různého věku, s dětmi a žáky nadanými, ze sociálně znevýhodněného prostředí, s dětmi a žáky zdravotně postiženými. Vedle výše uvedených činností se rovněž zabývala prevencí rizikového chování a spolu s rodinou a školou se podílejí na výchově a rozvoji dětí a mládeže.

Střediska volného času

Střediska volného času (dále jen SVC) KHK nezřizuje. Ve školním roce 2010/2011 v KHK vykonávalo činnost 24 středisek zřizovaných obcemi, 1 církví a 1 jinou fyzickou či právnickou osobou (tzv. soukromý zřizovatel). Střediska se zabývají nejen činností zájmovou, ale též poskytují metodickou a odbornou pomoc účastníkům, školám a školským zařízením. Akcí pořádaných SVC se mohou účastnit nejen děti, žáci a studenti, ale také zákonní zástupci nezletilých účastníků, pracovníci škol a školských zařízení, popřípadě další osoby.

Tabulka 5 - Střediska volného času (domy dětí a mládeže, stanice zájmové činnosti) podle zřizovatelů ve školním roce 2010/2011 (údaje k 31.10.2010)

	Počet zařízení	Pravidelná činnost		Příležitostná činnost		Táborová činnost	
		Počet útvarů	Počet účastníků	Počet akcí	Počet účastníků	Počet táborů	Počet účastníků
Obec	24	1 316	14 411	3 169	173 505	77	2 435
Církev	1	41	348	0	0	0	0

Soukr.	1	5	18	4	16	0	0
Celkem	26	1 362	14 777	3 173	173 521	77	2 435

Školní družiny a školní kluby

Školní družiny (žáci 1. - 5. ročníků ZŠ) a školní kluby (žáci 5. - 8. ročníků ZŠ) realizují v době mimo vyučování odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti. Zároveň plní důležitou úlohu při přípravě žáků na vyučování. Výhodou školních družin a klubů je pedagogická způsobilost vedoucích kroužků a možnost využití prostor ve školách.

Tabulka 6 - Školní družiny ve školním roce 2010/2011

	Počet zařízení	Pravidelná činnost			Příležitostná činnost		Pobytové akce 2-5 dnů		Pobytové akce nad 5 dnů	
		zapsaní účastníci	záj. útvary	účastníci ZÚ	akcí	účastníků	akcí	účastníků	akcí	účastníků
Obec	229	13 185	469	5 816	1 718	56 105	69	1 786	3	75
Kraj	19	404	53	293	174	2 365	3	44	0	0
Církev	4	158	2	18	5	200	1	11	0	0
Soukr	7	306	28	180	90	1 490	6	117	1	14
Celkem	259	14 053	552	6 307	1 987	60 160	79	1 958	4	89

Tabulka 7 - Školní kluby ve školním roce 2010/2011

	Počet zařízení	Pravidelná činnost			Příležitostná činnost		Pobytové akce 2-5 dnů		Pobytové akce nad 5 dnů	
		zapsaní účastníci	záj. útvary	účast- níci ZÚ	akcí	účast- níků	akcí	účast- níků	akcí	účast- níků
Obec	16	1 416	96	1 448	365	9 227	20	488	9	298
Kraj	2	16	2	9	26	171	0	0	0	0
Církev	1	255	24	160	5	56	0	0	0	0
Soukr	3	115	3	25	15	119	2	39	0	0
Celkem	22	1 802	125	1 642	411	9 573	22	527	9	298

Domy dětí a mládeže

Domy dětí a mládeže (dále jen „DDM“) zaujímají významné místo mezi subjekty zabezpečujícími a rozvíjejícími zájmové vzdělávání. Všechny DDM organizují nabídku pravidelných zájmových (kroužky, kurzy, kluby) a příležitostných aktivit (výlety, exkurze, besídky, vystoupení, akce), ale i jednorázových akcí. Některé aktivity se realizují i v době hlavních a vedlejších školních prázdnin. V nabídce se objevují zejména aktivity pro děti školního věku, ale i pro předškoláky, pro společnou činnost rodičů s dětmi i pro dospělé.

Tabulka 8 – Počty DDM v jednotlivých okresech Královéhradeckého kraje

Počty DDM v jednotlivých okresech Královéhradeckého kraje	
Okres	DDM a Stanice zájmových činností mládeže
Hradec Králové	7

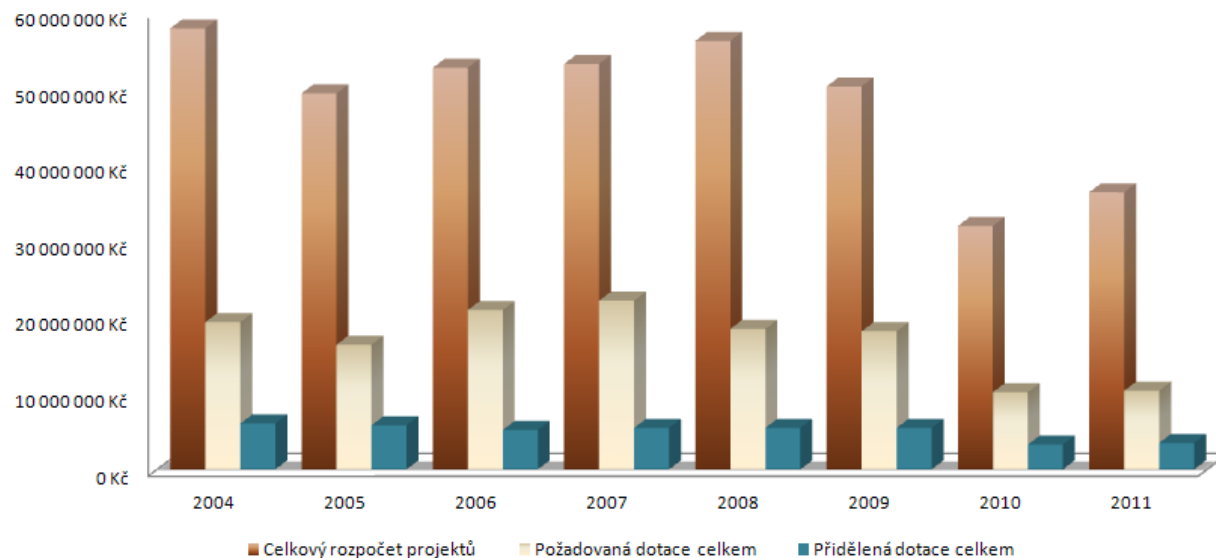
Jičín	3
Náchod	6
Rychnov nad Kněžnou	5
Trutnov	5
Celkem	26

Spolupráce s nestátními neziskovými organizacemi

V rámci systému práce s dětmi a mládeží mají nezastupitelnou úlohu nestátní neziskové organizace. Občanská sdružení dětí a mládeže a občanská sdružení pracující s dětmi a mládeží mají nezastupitelnou roli v práci s organizovanou skupinou dětí a mládeže a nabízejí pro ně pravidelnou činnost v oddílech i zájmově zaměřených kroužcích. Z úrovně kraje je těmto aktivitám věnována pozornost především jejich finanční podporou. Kraj podporuje aktivity prostřednictvím každoročně vyhlašovaných dotačních programů:

1. Podpora celoroční činnosti místních organizací.
2. Akce pro děti a mládež ve volném čase.
3. Podpora celoroční činnosti organizací dětí a mládeže s regionální působností.
4. Podpora celoroční činnosti organizací pracujících s dětmi a mládeží s regionální působností.

5. Mezinárodní spolupráce dětí a mládeže.

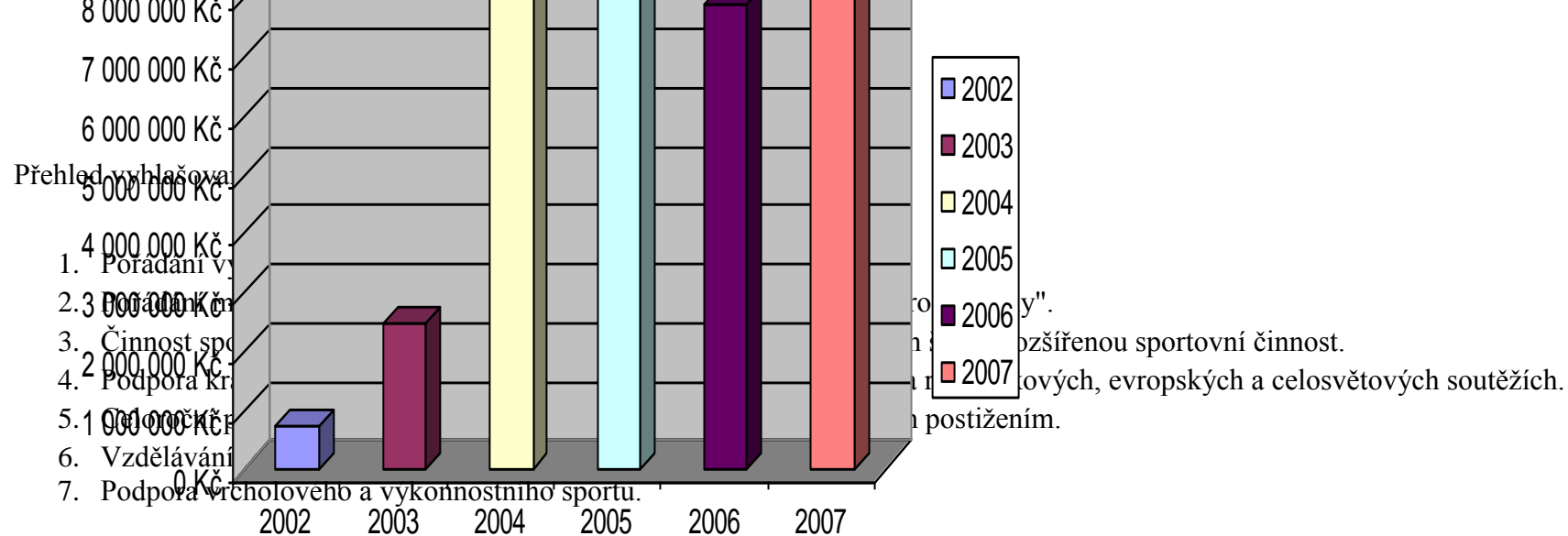

Graf 1 – Výše podpory v programech Královéhradeckého kraje vyhlášených v letech 2004 – 2011 v oblasti volnočasových aktivit

Kromě finanční podpory spolupracuje Královéhradecký kraj s významnými partnery, které představují zejména krajské články jednotlivých sdružení a další subjekty s krajskou a celorepublikovou působností (např. Aliance dětí a mládež Královéhradeckého kraje, krajské subjekty celostátních občanských sdružení dětí a mládeže: Junák – Svaz skautů a skautek ČR, Sdružení Pionýr, A-TOM, Duha apod.). V rámci vyhlášených dotačních programů Královéhradecký kraj podporuje a sám i realizuje vzdělávací aktivity zaměřené na dobrovolné i profesionály pracovníky pracujících s dětmi a mládeží v jejich volném čase. Kromě těchto aktivit jsou krajem podporovány také významné republikové i regionální akce probíhající na území Královéhradeckého kraje. K nim patří například Bambiriáda, Celostátní velká výměna zkušeností, Regionální vzájemná výměna zkušeností a další.

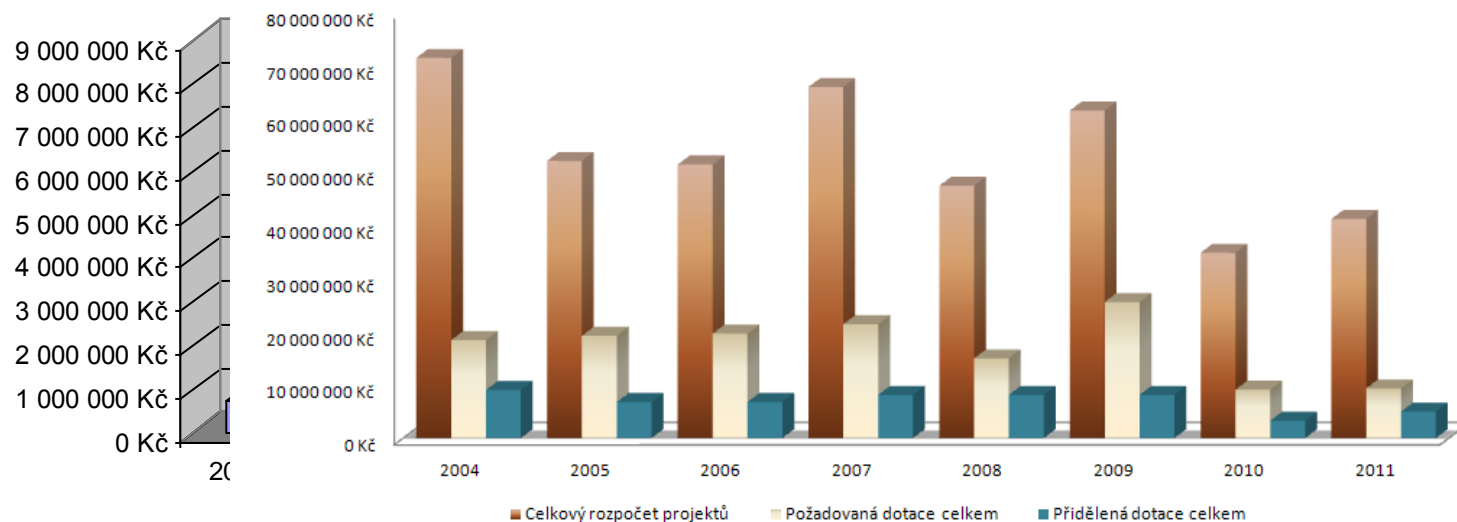
Další oblastí, na níž se kraj podílí, je práce s talenty – kraje organizačně zajišťuje soutěže a přehlídky vyhlašované MŠMT ČR. Tyto soutěže jsou zajišťovány ve spolupráci se Školským zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Královéhradeckého kraje a dalšími regionálními partnery.

Jednou z významných oblastí nespecifické primární prevence jsou sportovní a pohybové aktivity. Ty jsou většinou realizovány občanskými sdruženími ve sportovních klubech, tělovýchovných jednotách a dalších subjektech působících v oblasti tělovýchovy a sportu. Významnou roli zde hrají také základní a střední školy, které nabízejí žákům vlastní spektrum sportovních a pohybových činností. Královéhradeckým krajem jsou v této oblasti podporovány různorodé aktivity a oblasti. Pozornost je věnována podpoře činnosti subjektů působících v oblasti tělovýchovy a sportu zejména v rámci každoročně vyhlašovaných dotačních programů KHK, spolupráci KHK s partnery a subjekty působícími v této oblasti (krajské sdružení ČSTV, krajské sportovní svazy a další sportovní asociace). Kraj realizuje také vlastní významné projekty a aktivit – např. organizace výpravy KHK na Hry dětí a mládeže České republiky, výjezd dětí škol KHK na Světový pohár žen v alpských disciplínách „Audi FIS Ski WorldCup 2011“ a další. OŠ KÚ také organizuje několik slavnostních setkání, na kterých jsou oceňovány významné úspěchy účastníků krajských, celorepublikových a mezinárodních soutěží i práce pedagogů, trenérů a organizátorů těchto akcí. KHK každoročně vyhlašuje řadu dotačních programů. Vyhlašované programy pokrývají široké spektrum aktivit zejména NNO. Podporovány jsou např. projekty na pořádání sportovních a tělovýchovných akcí, celoroční činnost sportovních organizací, reprezentace na republikových, evropských a celosvětových soutěžích, činnost sportovních středisek, sportovních center mládeže a středních škol s rozšířenou sportovní činností, ale i vzdělávání trenérů a rozhodčích. KHK investuje i do zřizování nových a opravy stávajících sportovišť (školních hřišť) u škol zřizovaných KHK. Každoročně se KHK podílí také na oceňování nejlepších sportovců a trenérů Královéhradeckého kraje a finančně podporuje evropské i republikové mistrovství a další významné sportovní akce.

Graf 2 – Výše podpory v programech Královéhradeckého kraje vyhlášených v letech 2004 – 2011 v oblasti tělovýchovy a sportu.

Přidělená dotace v Kč

Z úrovně kraje je těmto aktivitám věnována pozornost a to především finanční podporou. Kraj rozděluje aktivity do jednotlivých programů, které podporuje.

Tabulka 9 - Souhrnné informace o dotačních programech KHK v oblasti práce s dětmi a mládeží vyhlášených na rok 2011

název programu	počet projektů	počet podpořených projektů	přidělená částka (Kč)
Celoroční činnost ve volném čase dětí a mládeže	84	64	1065000
Akce pro děti a mládež ve volném čase	93	42	793000
Mezinárodní spolupráce dětí a mládeže	30	17	484000
Vzdělávání vedoucích a dalších dobrovolných pracovníků	12	8	205000
Podpora krajských článků organizací dětí a mládeže	5	5	131000
Obnova a údržba materiálně technického vybavení	64	42	787000
celkem	288	178	3465000

DOTAČNÍ PROGRAMY PRIMÁRNÍ PREVENCE

Programy vyhlašované MŠMT – specifická primární prevence

V roce 2010 došlo k transformaci dotačního systému na realizaci Preventivních programů realizovaných školami a školskými zařízeními. Vyhlašovatelem a poskytovatelem datace je MŠMT ČR, nikoliv kraj, jak tomu bylo u programu I do roku 2009.

Tabulka 10 - Přidělené dotace z MŠMT na realizaci Preventivních programů realizovaných školami a školskými zařízeními pro Královéhradecký kraj

Přidělené dotace z MŠMT na realizaci programů primární prevence (v Kč)				
Rok	2008	2009	2010	2011
výše přidělené dotace	825 000	852 000	1 038 600	973 000

Programy vyhlašované Královéhradeckým krajem

Na základě usnesení Zastupitelstva Královéhradeckého kraje usnesení ZK/9/582/2009, 22. 10. 2009 byla schválena Dotační strategie Královéhradeckého kraje 2010 – 2013. Jednou z priorit této strategie je školství a volnočasové aktivity. V souvislosti s touto prioritou jsou každoročně vyhlašovány dva dotační tituly směřující do oblasti prevence rizikového chování. Dotační titul „*Podpora a rozvoj zdravého životního stylu*“ podporuje rozvoj zdravého životního stylu ve školách prostřednictvím tvorby zdravého pracovního a studijního prostředí, podporuje spolupráci mezi školami v oblasti zdravého životního stylu, vedení dětí, žáků a studentů ke zdravému životnímu stylu, vytvoření podmínek pro efektivní využití volného času podle dokumentu WHO Evropské zdraví 21 – cíl 12 a Usnesení vlády č. 1046 k Dlouhodobému programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR Zdraví pro všechny v 21. století. Dále toto opatření podporuje aktivity v návaznosti na schválené a implementované strategické materiály KHK, ke kterým patří koncepce prevence kriminality a Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy KHK 2012 – 2016 schválený Zastupitelstvem KHK usnesením č. ZK/26/1892/2012.

Program prevence rizikového chování

Dotační titul podporuje programy dlouhodobé všeobecné primární prevence rizikového chování (rizikovým chováním rozumíme: agrese a šikanu, záškoláctví, poruchy příjmu potravy, rasismus a xenofobii, negativní působení sekt, sexuální rizikové chování, kriminální chování – krádeže, vandalismus, závislostní chování...). Dále sem spadá realizace preventivních programů na školách a školských zařízeních, které mají

za cíl osvojení pozitivního sociálního chování, rozvoj osobnosti a vedou ke zlepšení sociálního klimatu ve školách a školských zařízeních. Takto zaměřené projekty a programy mohou realizovat i nestátní neziskové organizace, které primární protidrogovou prevenci a prevenci ostatních forem rizikového chování provádí v souladu se schválenými Standardy primární prevence nebo se připravují k certifikaci těchto služeb.

V neposlední řadě jsou podporovány programy zaměřené na zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti PP v rámci dalšího vzdělávání.

Tabulka 11 - Přidělené dotace z Královéhradeckého kraje na realizaci Preventivních programů realizovaných školami a školskými zařízeními v Královéhradeckém kraji

okres	počet podaných žádostí		počet podpořených žádostí		přidělená výše dotace (v Kč)	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Hradec Králové	21	20	12	14	236 000	245 000
Náchod	12	9	4	5	69 000	80 000
Jičín	7	7	6	6	88 000	89 000
Rychnov nad Kněžnou	7	7	5	4	79 000	49 000
Trutnov	16	11	8	10	158 000	171 000
NNO	6	6	3	3	70 000	66 000
celkem	52	48	23	30	450 000	482 000

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) prostřednictvím zajišťování služeb zaměstnanosti, nabídkou sociálních služeb, systémem sociální podpory a dalších nástrojů sociální politiky přispívá k prevenci kriminality. I když nemá zpracované koncepce zaměřené přímo na podporu prevence kriminality, zahrnuje tuto aktivitu do většiny svých strategických dokumentů (př. Národní koncepce rodinné politiky, Národní akční plán prevence domácího násilí na léta 2011 až 2014, Národní strategie ochrany práv dětí, Akční plán systému péče o ohrožené děti,) a řídí se koncepcemi a strategiemi souvisejících resortů.

SOCIÁLNĚ – PRÁVNÍ OCHRANA DĚTÍ

Problematika sociálně-právní ochrany dítěte představuje zajištění práva dítěte na život, jeho příznivý vývoj, na rodičovskou péči a život v rodině, na identitu dítěte, svobodu myšlení, svědomí a náboženství, na vzdělání, zaměstnání a zahrnuje také ochranu dítěte před jakýmkoliv tělesným či duševním násilím, zanedbáváním, zneužíváním nebo vykořisťováním.

Dle §6 odst. 1 zák. č. 359/1999 Sb. se sociálně-právní ochrana zaměřuje zejména na děti:

1. jejichž rodiče: zemřeli, neplní povinnosti plynoucí z rodičovské zodpovědnosti nebo nevykonávají nebo zneužívají práva plynoucí z rodičovské zodpovědnosti;
2. které byly svěřeny do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče, pokud tato osoba neplní povinnosti plynoucí ze svěření dítěte do její výchovy;
3. které vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající zejména v tom, že:
  - zanedbávají školní docházku,
  - nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy,
  - požívají alkohol nebo návykové látky,
  - se živí prostitucí,
  - spáchaly trestný čin nebo, jde-li o děti mladší než patnáct let, spáchaly čin, který by jinak byl trestným činem,
  - opakovaně nebo soustavně páchají přestupky nebo jinak ohrožují občanské soužití,
  - se opakovaně dopouští útěků od rodičů nebo jiných fyzických nebo právnických osob odpovědných za výchovu dítěte,
4. na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo jmění, nebo je podezření ze spáchání takového činu; pokud tyto skutečnosti trvají po takovou dobu nebo jsou takové intenzity, že nepříznivě ovlivňují vývoj dětí nebo jsou anebo mohou být příčinou nepříznivého vývoje dětí.

Ve smyslu zákona o sociálně-právní ochraně dětí řídí výkon státní správy v oblasti sociálně-právní ochrany Ministerstvo práce a sociálních věcí, do jehož kompetence obecně patří péče o rodinu a děti. Zároveň také Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí, v jehož kompetenci je řešení řady otázek ochrany dětí ve vztahu k cizině. Dále sociálně-právní ochranu dětí zajišťují krajské úřady (kontrolní a metodický orgán) a především obce, vykonávající v přenesené působnosti celou řadu povinností vyplývajících ze zákona pro stát. Všechny tyto orgány mají možnost velmi bezprostředně sledovat ochranu práv dítěte a činit tak potřebná opatření.

Mimo to je sociálně-právní ochrana zajišťována i prostřednictvím řady nestátních subjektů (nadace, občanská sdružení, církve a další právnické a fyzické osoby), a to na základě „Pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí“. Činnosti, které mohou tzv. pověřené osoby vykonávat, jsou přímo vymezeny v zákoně o sociálně-právní ochraně. K 1. 9. 2012 má v Královéhradeckém kraji „Pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí“ celkem 20 subjektů.

S dětmi do 15let, které se dopustily činu, jenž by byl u dospělého člověka kvalifikován jako trestný a s mladistvými ve věku 15-18 let, kteří se dopustili přestupku nebo provinění a bylo u nich zahájeno trestní stíhání, či s dětmi a mladistvými, kteří mají opakované vážné poruchy chování, pracují na všech obecních úřadech s rozšířenou působností v Královéhradeckém kraji kurátoři pro mládež. Péče o tyto děti a mladistvé spočívá v poskytování pomoci při překonávání nepříznivých sociálních podmínek a výchovných vlivů, s cílem umožnit jim začlenění do společnosti, včetně začlenění pracovního.

V České republice bylo v roce 2011 evidováno kurátory pro mládež celkem 46 792 klientů - dětí a mladistvých.

Tabulka 12 – Počet klientů kurátora pro mládež obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje

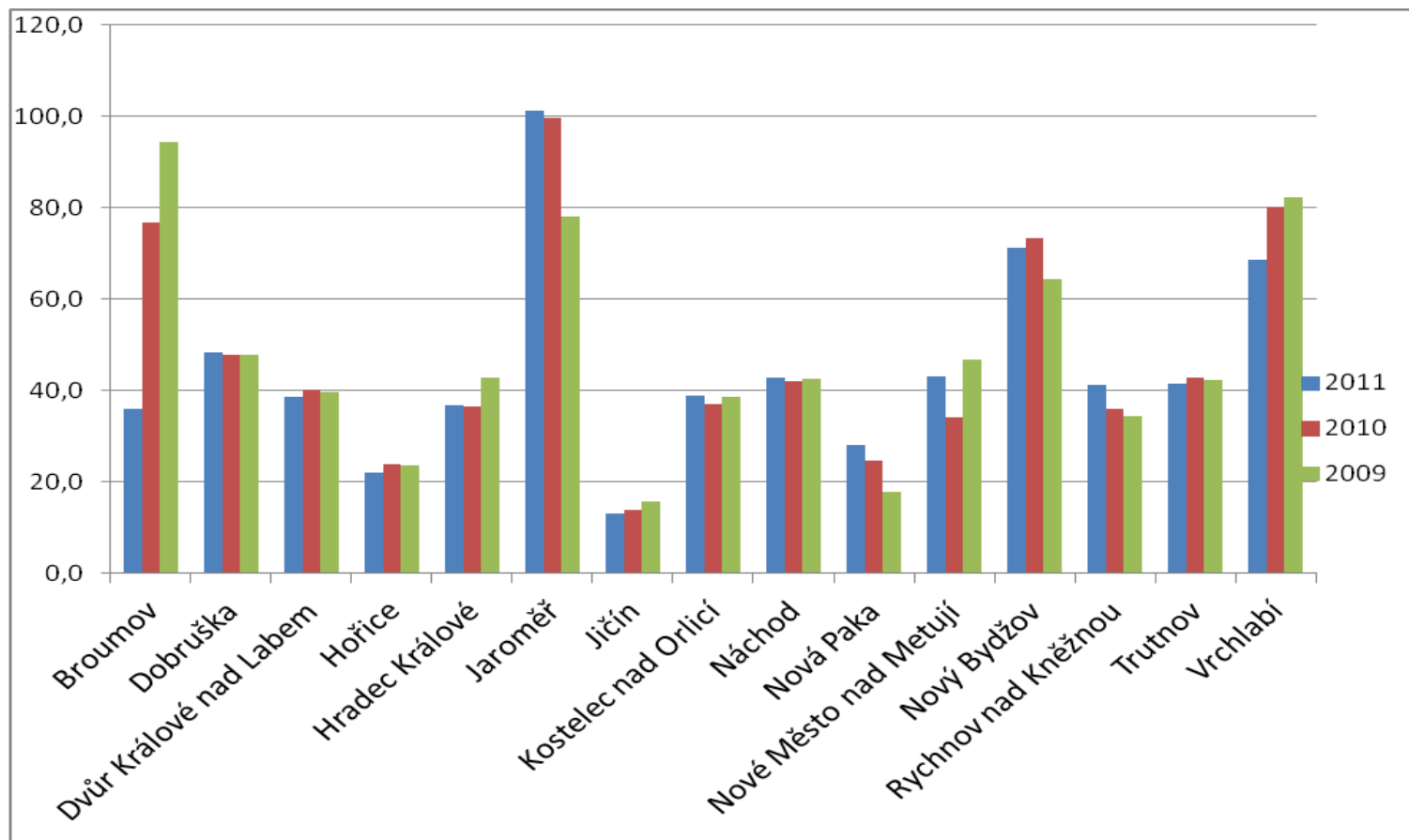
obec	počet obyvatel ve správním obvodu k březnu 2011	celkem evidovaných		z toho			
				0 – 15 let		15 - 18 let	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011
Broumov	16 782	131	61	60	16	71	45
Dobruška	20 169	96	97	43	47	53	50
Dvůr Králové	27 416	110	106	38	36	72	70
Hořice	18 521	45	41	25	22	20	19
Hradec Králové	145 280	532	534	279	225	253	309

Jaroměř	19 348	193	196	86	94	107	102
Jičín	47 725	65	62	20	26	45	36
Kostelec nad Orlicí	24 988	93	98	41	60	52	38
Náchod	61 687	258	264	73	146	185	118
Nová Paka	13 440	33	38	13	17	20	21
Nové Město nad Metují	14 389	49	62	14	18	35	44
Nový Bydžov	17 540	127	125	56	47	71	78
Rychnov nad Kněžnou	33 929	122	140	46	47	76	93
Trutnov	64 499	277	268	94	95	184	173
Vrchlabí	28 143	225	194	91	95	134	99
Celkem	553 856	2 356	2 286	979	991	1 378	1 295

Pro možnost srovnání jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje byly dále zpracovány statistické údaje v následujícím indexu: $\frac{\text{počet evidovaných klientů}}{\text{počet obyvatel ve správním obvodu}} \times 10000$

počet obyvatel ve správním obvodu

Graf 3 – Srovnání počtu klientů kurátora pro mládež v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje

V daném indexovém přepočtu mají největší počet klientů v letech 2009 až 2011 správní obvody obcí Broumov, Jaroměř, Nový Bydžov a Vrchlabí. Nízký index má v těchto letech správní obvod obce Jičín, Hořice a Nová Paka.

Tabulka 13 – Počet klientů kurátora pro mládež, kteří se dopustili trestné činnosti, přestupků nebo mají výchovné problémy

Obec	počet obyvatel ve správním obvodu k březnu 2011	trestná činnost, přestupky, výchovné problémy					
		celkem	celkem	0 - 15 let		15 – 18 let	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011
Broumov	16 782	120	49	54	13	66	36
Dobruška	20 169	109	106	40	47	69	59
Dvůr Králové	27 416	75	76	25	23	50	53
Hořice	18 521	70	63	28	26	42	37
Hradec Králové	145 280	506	524	195	225	311	299
Jaroměř	19 348	73	52	33	28	41	24
Jičín	47 725	66	57	21	24	45	33
Kostelec nad Orlicí	24 988	52	48	18	19	34	29
Náchod	61 687	184	237	62	114	122	123
Nová Paka	13 440	32	38	12	17	20	21
Nové Město nad Metují	14 389	37	49	8	17	29	32
Nový Bydžov	17 540	57	64	25	39	42	25
Rychnov nad Kněžnou	33 929	161	192	73	57	88	134
Trutnov	64 499	313	294	112	100	201	194
Vrchlabí	28 143	225	208	84	83	141	125
Celkem	553 856	2080	2057	790	832	1301	1224

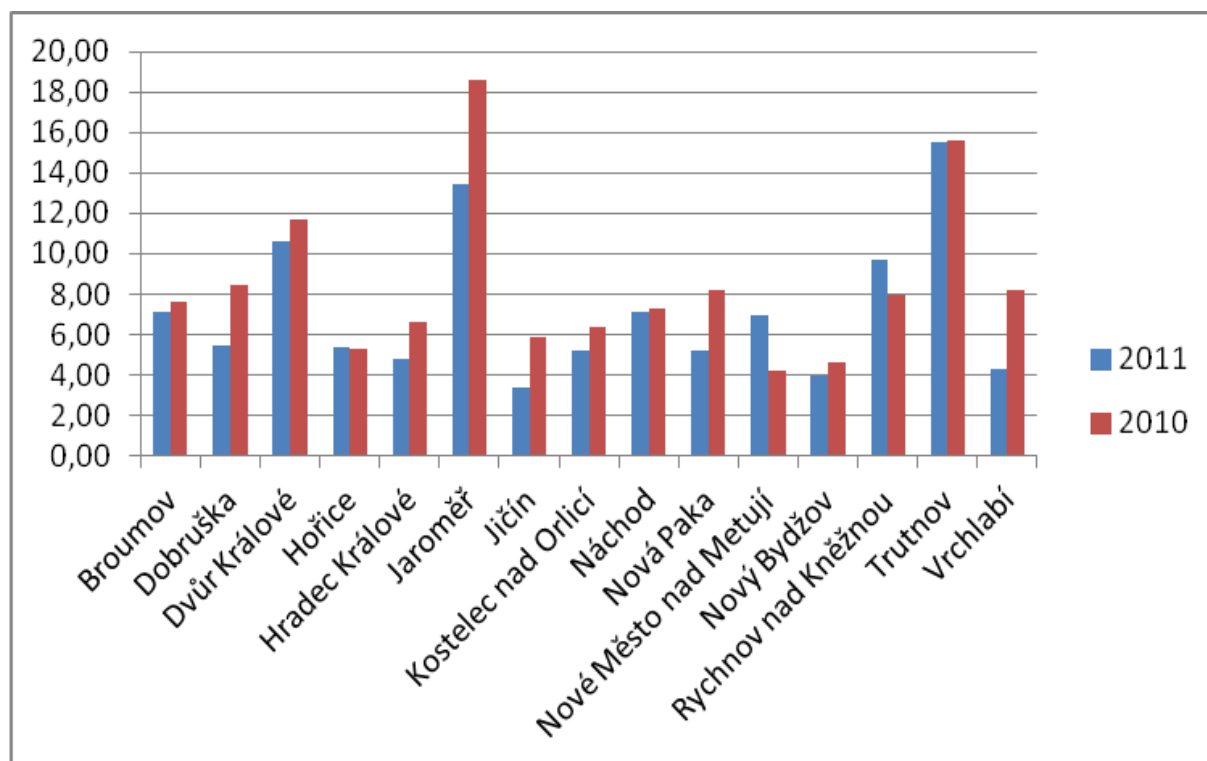
Tabulka 14 – Počet klientů kurátora pro mládež, kteří se dopustili přestupků nebo mají výchovné problémy

obec	přestupky		výchovné problémy					
	15 – 18 let		celkem	celkem	0 – 15 let		15 – 18 let	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Broumov	22	14	85	23	54	12	31	11
Dobruška	4	6	88	89	36	44	52	45
Dvůr Králové	25	28	18	19	14	13	4	6
Hořice	15	12	45	41	25	22	20	19
Hradec Králové	88	102	321	352	139	191	182	161
Jaroměř	10	4	27	22	21	12	6	10
Jičín	7	8	31	33	15	24	16	9
Kostelec nad Orlicí	8	6	28	29	9	17	19	12
Náchod	37	48	102	145	51	96	51	49
Nová Paka	7	3	14	28	10	17	4	11
Nové Město nad Metují	4	8	27	31	5	16	22	15
Nový Bydžov	13	4	36	53	21	37	15	16
Rychnov nad Kněžnou	26	53	108	106	60	42	48	64
Trutnov	20	14	192	180	90	80	102	100
Vrchlabí	19	19	183	177	73	79	110	98

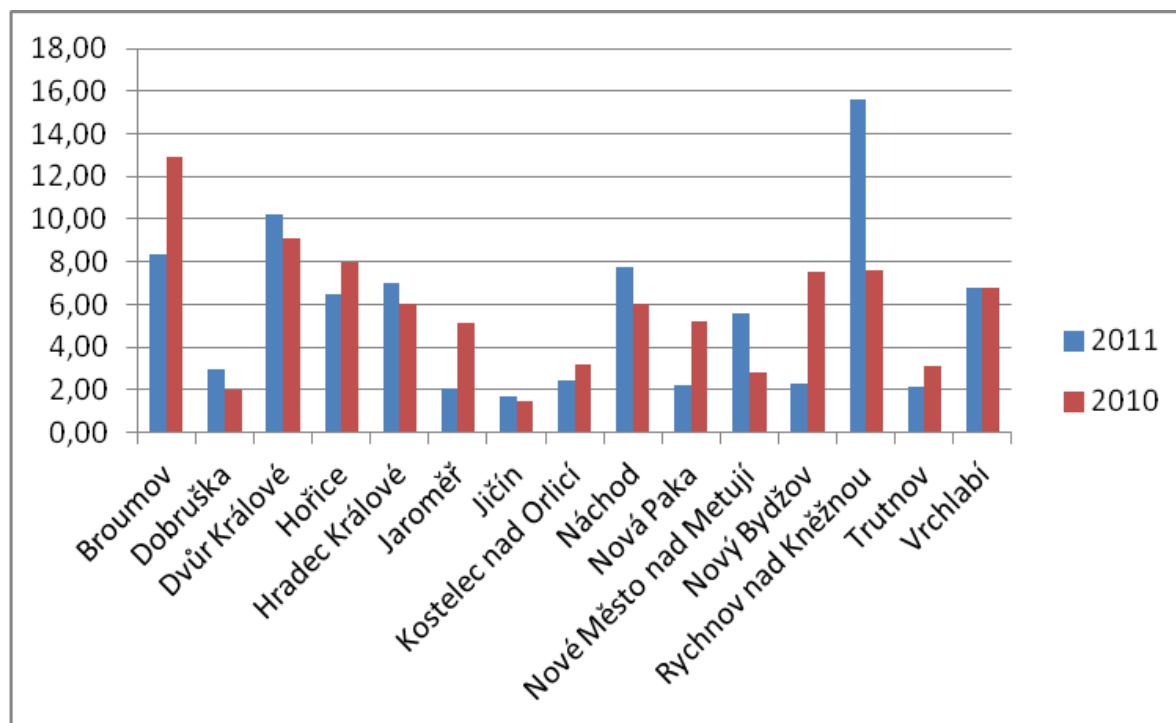
Tabulka 15 – Počet klientů kurátora pro mládež, kteří se dopustili trestné činnosti

obec	Trestná činnost					
	celkem	celkem	0 – 15 let		15 – 18 let	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Broumov	13	12	0	1	13	11
Dobruška	17	11	4	3	13	8
Dvůr Králové	32	29	11	10	21	19
Hořice	10	10	3	4	7	6
Hradec Králové	97	70	56	34	41	36
Jaroměř	36	26	11	16	25	10
Jičín	28	16	6	0	22	16
Kostelec nad Orlicí	16	13	9	2	7	11
Náchod	45	44	11	18	34	26
Nová Paka	11	7	2	0	9	7
Nové Město nad Metují	6	10	3	1	3	9
Nový Bydžov	8	7	4	2	4	5
Rychnov nad Kněžnou	27	33	13	15	14	18
Trutnov	101	100	22	20	79	80
Vrchlabí	23	12	11	4	12	8

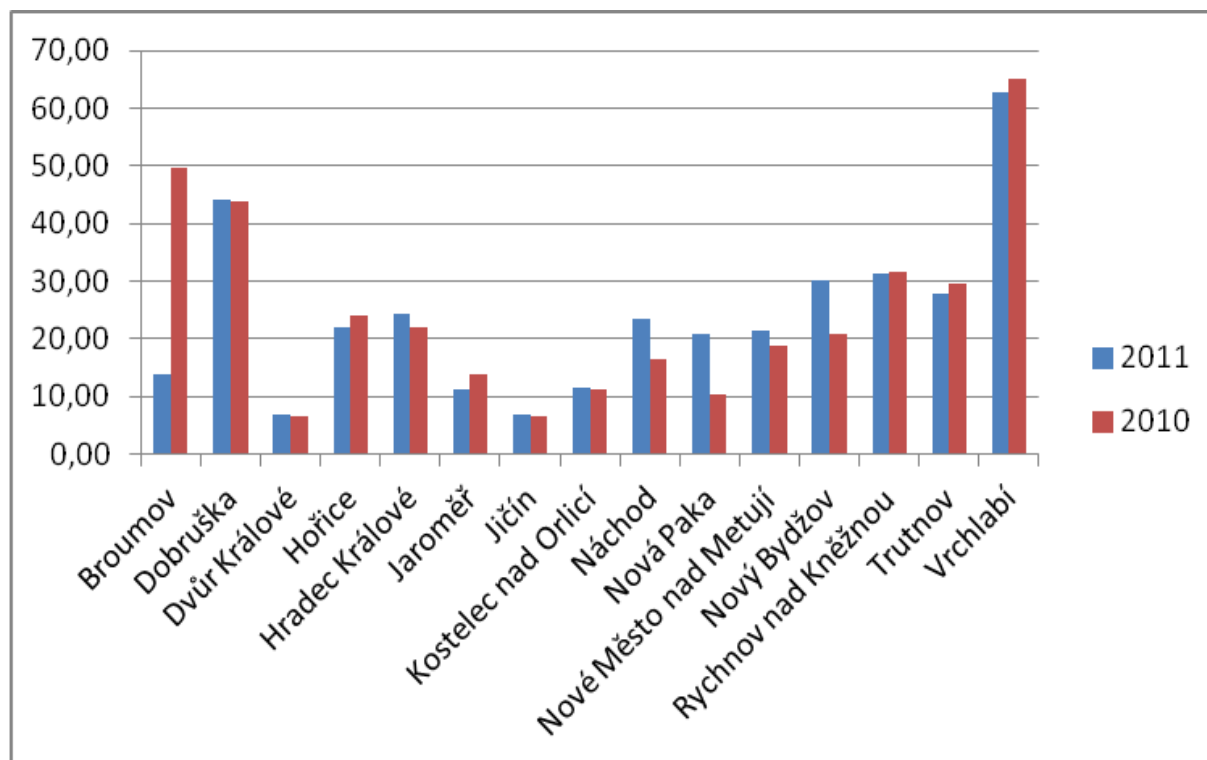
Graf 4 - Srovnání počtu klientů kurátora pro mládež v obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje, kteří se dopustili trestné činnosti

Graf 5 - Srovnání počtu klientů kurátora pro mládež v obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje, kteří se dopustili přestupků

Graf 6 - Srovnání počtu klientů kurátora pro mládež v obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje, kteří mají výchovné problémy

Ústavní výchova se soudně nařizuje dle zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, u dětí, o něž rodiče náležitě nepečují a žádná jiná alternativa výchovy dítěte se buď nejeví jako žádoucí, či není dostupná. Ústavní výchova je navrhována rovněž těm dětem, které rodiče ani jiné způsobilé pečovatele nemají. Ústavní výchova je nařizována dětem, které vykazují závažné poruchy chování a nedopouštějí se trestné činnosti.

Ochranná výchova je jedním z ochranných opatření, které jsou přímo definovány v zákoně č.218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže. Soud pro mládež může ochrannou výchovu uložit tehdy, pokud o mladistvého není náležitě postaráno a nedostatek řádné výchovy nelze odstranit v jeho vlastní rodině nebo v rodině, ve které žije, nebo pokud jeho výchova byla zanedbána anebo pokud prostředí, v němž žije, neposkytuje záruku jeho náležité výchovy. Ve všech případech pro uložení ochranné výchovy musí být splněna podmínka, že nepostačuje uložení ústavní výchovy podle zákona o rodině. Fakticky se tak ochranná výchova velmi blíží nepodmíněnému trestu odnětí svobody, neboť předpokládá odnětí mladistvého od jeho rodičů či vychovatelů a zařazení do kolektivního zařízení s přísnějším režimem. Obligatorně může ochrannou výchovu uložit soud také dětem, jež spáchaly ve věku mezi dvanáctým a patnáctým rokem čin, jenž trestní zákon u dospělých osob umožňuje stíhat výjimečným trestem. Dále pak dětem mladším 15 let, které spáchaly čin, jenž je u dospělých osob pokládán za trestný čin.

MPSV bude v období od 1. 7. 2012 do 31. 1. 2015 realizovat individuální projekt „Systémová podpora procesů transformace systému o ohrožené děti a rodiny“, Krajský úřad Královéhradeckého kraje je zapojil do tohoto systému jako pilotní kraj. V rámci projektu bude MPSV na území kraje realizovat ve spolupráci s krajem tyto aktivity: návrh optimalizace řízení a financování systému péče o ohrožené děti a rodiny, vytvoření a pilotní ověření nástrojů pro práci v systému péče o ohrožené děti a rodiny, podpora pěstounské péče na přechodnou dobu, vytvoření vzdělávacích programů, vzdělávání vybraných cílových skupin, doprovodné aktivity zaměřené na implementaci výstupů projektu a přenos dobré praxe, národní kampaň Právo na dětství.

Na území Královéhradeckého kraje jsou zastoupeny všechny typy školských zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy. Sítí těchto zařízení zajišťuje 8 dětských domovů, Diagnostický ústav, dětský domov se školou a střediska výchovné péče.

Tabulka 15 – Dětské domovy v Královéhradeckém kraji, počet klientů k 30. 6. 2012

dětské domovy	lůžková kapacita	počet dětí celkem
Dětský domov a školní jídelna, Nechanice	48	42
Dětský domov, mateřská škola a školní jídelna, Broumov	58	55
Dětský domov, základní škola speciální, přípravný stupeň základní školy speciální a školní jídelna, Jaroměř	48	43
Dětský domov a školní jídelna, Sedloňov	36	30
Dětský domov, základní škola, školní družina a školní jídelna, Kostelec nad Orlicí	36	16

Dětský domov a školní jídelna, Potštejn	20	11
Dětský domov, Dolní Lánov	32	30
Dětský domov, Vrchlabí	24	24

SOCIÁLNÍ KURÁTOR

Specializovaný sociální pracovník, který na základě své vlastní činnosti a ve spolupráci s dalšími institucemi, poskytuje sociální služby, dávky, případně zprostředkovává sociální, právní a psychologickou pomoc osobám ohroženým sociálním vyloučením se nazývá kurátor pro dospělé (sociální kurátor). Obecnou charakteristiku klientů sociálních kurátorů vymezuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v § 92 písm. b), který uvádí, že se jedná o osoby ohrožené sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu a osoby, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.

Okruh osob zařazených mezi klienty je podrobněji vymezen v § 2 odst. 6 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. Osoba, která v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků, nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením, jestliže zejména:

- je propuštěna z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, nebo
- je po ukončení léčby chorobných závislostí propuštěna ze zdravotnického zařízení, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro chorobné závislosti, nebo
- je propuštěna ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, respektive v 19 letech, nebo
- nemá uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že je osobou bez přístřeší, nebo
- je osobou, jejíž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby.

Na obecních úřadech s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje působí celkem 15 sociálních kurátorů. Žádný pracovník nevykonává jen tuto agendu, jejich funkce je kumulována s dalšími agendami, nejčastěji s agendou kurátora pro mládež. V souvislosti se změnami v rámci novel sociální reformy je tato agenda totožná s výkonem sociální práce v přenesené působnosti.

Kontakt s klienty sociálního kurátora je nízkoprahový. V přímé práci s klienty sociální kurátor uplatňuje metody kontinuální sociální práce, kterými minimalizuje následky nepříznivé sociální situace klienta a usiluje o vytvoření optimálního socioterapeutického vztahu s ním. V rámci základního sociálního poradenství poskytuje informace potřebné k překonání jeho nepříznivé životní situace, odborným sociálním poradenstvím mu pomáhá zprostředkovat kontakt se společenským prostředím a tak předcházet sociální izolaci. Dále podle potřeby pomáhá při obstarávání osobních záležitostí a realizuje sociálně terapeutické činnosti, které se zaměřují na obnovení vztahů klienta s jeho okolím, jeho praktických schopností a dovedností. Pomáhá zmírnit dopad vlivu rizikových skupin na klienta, vypracovává s ním program individuálního motivačního postupu při řešení aktuální situace hmotné nouze tak, aby došlo k odvrácení jeho sociálního vyloučení. Ve své práci se opírá vždy o dobrovolné rozhodnutí a aktivní spolupráci klienta. V péči o skupinu občanů propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody (VTOS) a občanů, proti nimž je vedeno trestní řízení, popřípadě, jimž byl výkon trestu odnětí svobody podmíněně odložen, spolupracuje sociální kurátor především s Vězeňskou službou ČR, která má za cíl pomáhat odsouzeným při vytváření příznivých podmínek pro budoucí samostatný život na svobodě.

V Královéhradeckém kraji jsou 3 zařízení Vězeňské služby ČR, a to Vazební věznice Hradec Králové, Věznice Odolov a Věznice Valdice. Sociální kurátor nekontaktuje klienty pouze ve věznicích, ale i ve školských zařízeních zajišťujících ústavní a ochrannou výchovu, v léčebnách, nouzových nocležnách a dalších zařízeních poskytujících sociální služby. Společně s odborníky v těchto zařízeních připravuje plynulý přechod klientů do života mimo tato zařízení a napomáhá jejich následné adaptaci. Vyhledává zájemce o sociální služby i v jejich přirozeném prostředí. Spolupracuje zejména s rodinami, rodinnými příslušníky klientů, s dalšími pracovníky a institucemi veřejné správy (např. s PMS).

Tabulka 16 – Počet klientů sociálního kurátora

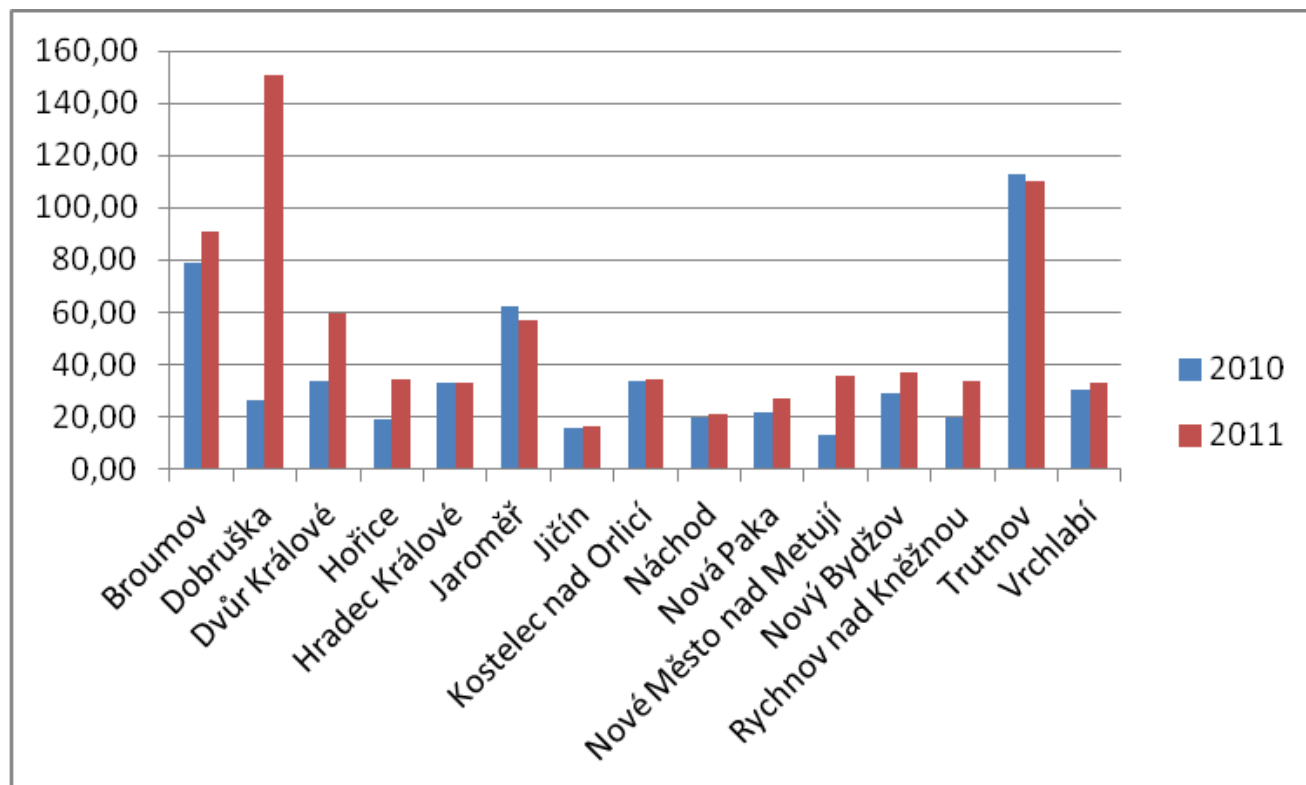
obec	počet obyvatel ve správním obvodu k březnu 2011	celkem evidovaných osob		počet propuštěných z výkonu trestu		počet propuštěných ze školských zařízení	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011
Broumov	16 782	135	152	20	33	8	5
Dobruška	20 169	53	304	19	11	1	2
Dvůr Králové	27 416	92	163	45	33	1	1
Hořice	18 521	36	63	26	15	0	1
Hradec Králové	145 280	484	480	134	40	12	13
Jaroměř	19 348	121	110	45	37	1	1

Jičín	47 725	74	78	44	29	1	8
Kostelec nad Orlicí	24 988	85	86	32	23	2	2
Náchod	61 687	121	129	81	57	0	0
Nová Paka	13 440	29	36	10	15	2	0
Nové Město nad Metují	14 389	19	51	18	17	0	0
Nový Bydžov	17 540	50	65	16	17	0	0
Rychnov nad Kněžnou	33 929	66	115	48	31	1	1
Trutnov	64 499	729	146	396	564	0	0
Vrchlabí	28 143	86	92	38	36	0	0
Celkem	553 856	2180	2070	972	470	29	34

Pro možnost srovnání jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje byly dále zpracovány statistické údaje v následujícím indexu: $\frac{\text{počet evidovaných klientů}}{\text{počet obyvatel ve správním obvodu}} \times 10000$

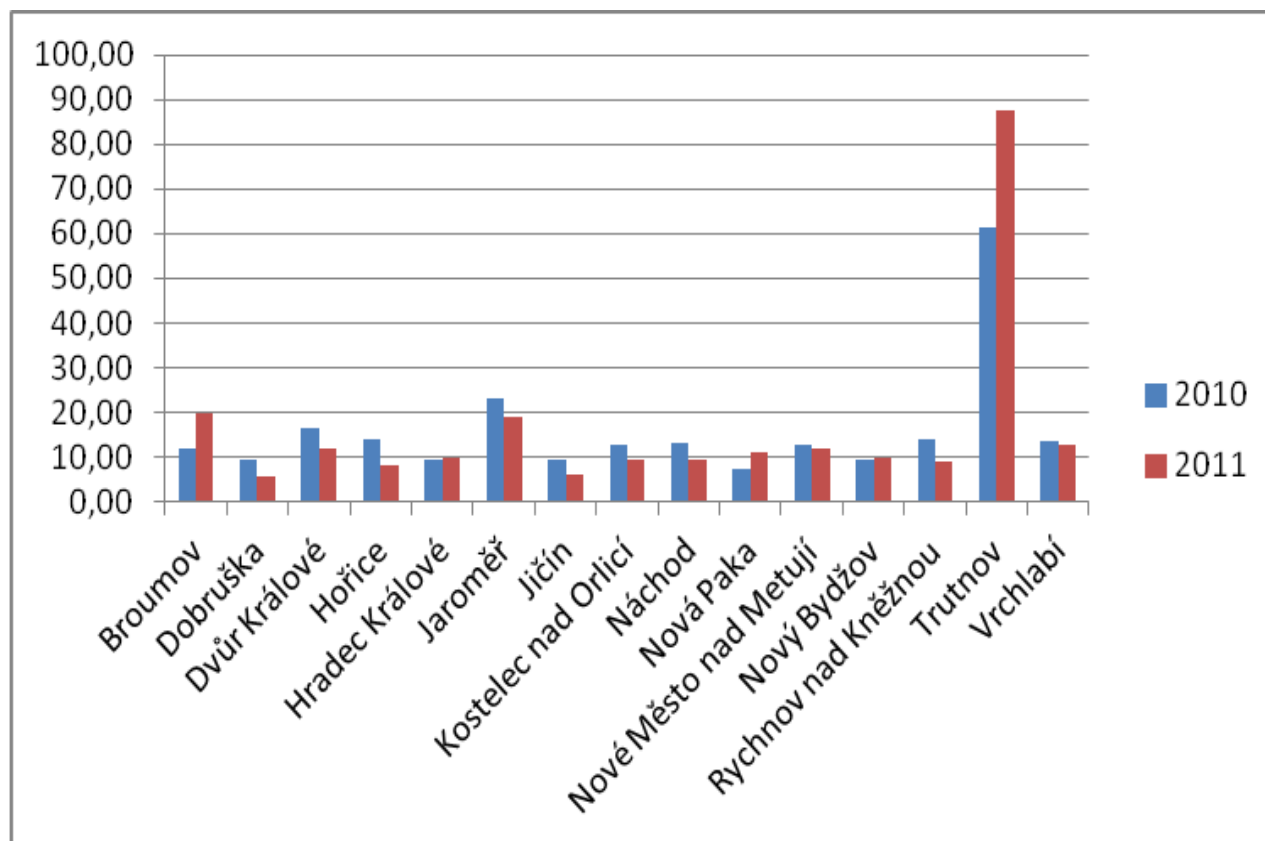
počet obyvatel ve správním obvodu

Graf 7 – Srovnání počtu klientů sociálního kurátora v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje

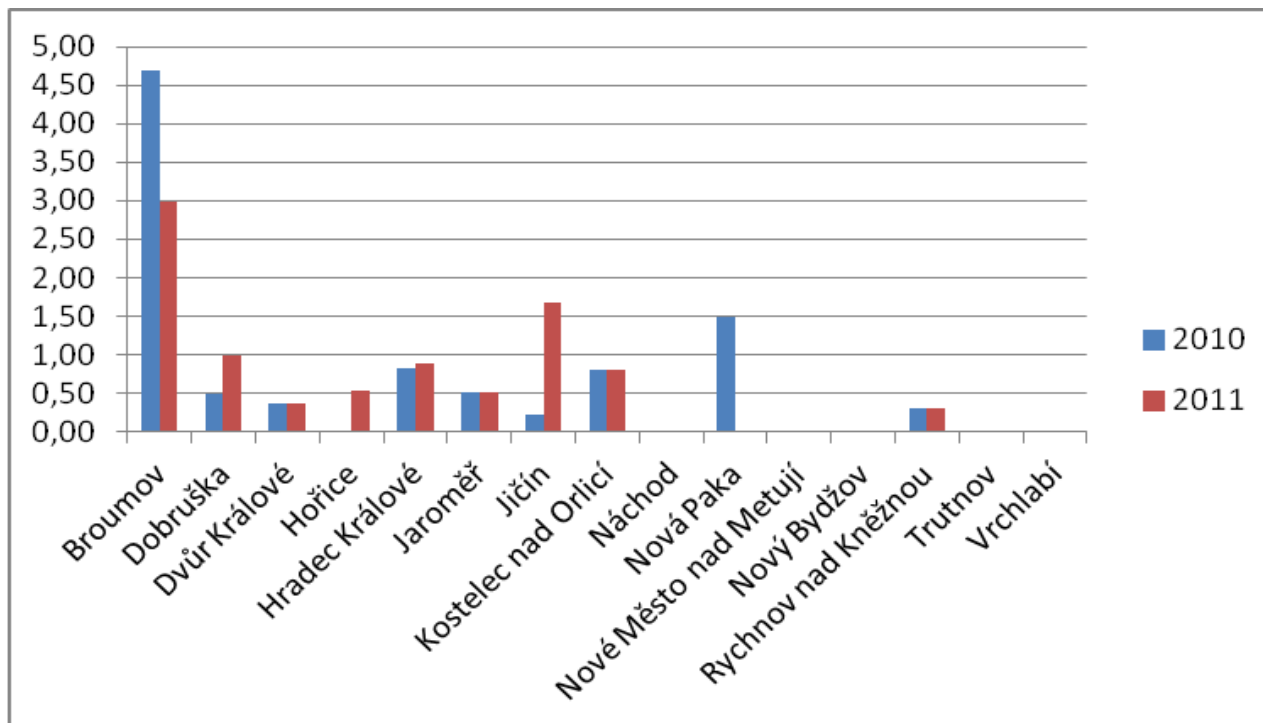
V meziobecním srovnání kraje v počtu evidovaných klientů je v roce 2010 na prvním místě Trutnov, dále Broumov a Jaroměř, nejnižší index vykazují Nové Město nad Metují, Jičín a Hořice. Indexy v roce 2011 ve dvou městech kopírují stav z roku 2010, v devíti městech vykazují mírné zvýšení, v Dobrušce vykazují více než dvojnásobný nárůst. V Jaroměři a Trutnově je vykázáno méně klientů než v roce 2010.

Graf 8 – Srovnání počtu klientů propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody sociálního kurátora v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje

V meziobecním srovnání obcí vykázal v roce 2010 nejvyšší index Trutnov a Jaroměř, nejnižší index byl zaznamenán v Nové Pace. V roce 2011 Trutnov opět vykázal velký nárůst počtu klientů, nárůst také vykazuje Broumov. Pokles lze najít v roce 2011 u devíti měst.

Graf 9 – Srovnání počtu klientů propuštěných ze školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy v jednotlivých obcích s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje

Jedná se o dětské domovy, výchovné ústavy, diagnostické ústavy a dětské domovy se školou. Některé obce s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje nevykázaly v letech 2010 a 2011 žádného klienta, který byl propuštěný ze školského zařízení –Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Trutnov, Vrchlabí. Nejvyššího indexu dosáhly obce v roce 2010 Broumov a Nová Paka, V roce 2011 dosáhly nejvyššího indexu obce Broumov a Jičín.

SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Od roku 2007 je systém poskytování, financování a organizace sociálních služeb upraven zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění. Sociální službou je myšlena činnost nebo soubor činností zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení (§ 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění).

Sociální služby zahrnují tři základní oblasti služeb:

- sociální poradenství,
- služby sociální péče,
- služby sociální prevence.

Legislativně je celkem zahrnuto 33 druhů sociálních služeb. Kromě odborného sociálního poradenství je definováno 14 druhů služeb sociální péče a 18 služeb sociální prevence.

Sociální služby lze poskytovat jen na základě oprávnění k poskytování sociálních služeb. Oprávnění vzniká rozhodnutím o registraci. Pro snadné získání informací o poskytovatelích služeb a jimi poskytovaných sociálních službách v kraji je veden elektronický registr, který je veřejně přístupný na stránkách MPSV.

Pro oblast prevence kriminality jsou významné především služby sociální prevence, které podle zákona o sociálních službách, napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňujících prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby. Cílem těchto služeb je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů.

Sociální prevence je orientována na odstranění příležitostí k páčání trestné činnosti. Vytváří aktivity zaměřené na socializaci a změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek prostředí, které produkuje pachatele trestné činnosti. Realizací sociálně-preventivních aktivit, jejichž škála je poměrně široká (volnočasové aktivity, nízkoprahová, poradenská a krizová zařízení, resocializační a rekvalifikační programy, azylové a chráněné bydlení, terénní sociální práce) se významně věnují nestátní neziskové organizace.

Podle informací získaných v rámci výzkumu při zpracovávání Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb Královéhradeckého kraje a podle údajů v registru poskytovatelů sociálních služeb jsou služby sociální prevence v současnosti poskytovány v největší míře nestátními neziskovými a církevními organizacemi.

Tabulka 17 - Služby sociální prevence registrované v Královéhradeckém kraji

typy služby	Br	Do	DK	Ho	HK	Ja	Ji	KO	Ná	NP	NM	NB	RK	Tr	Vr
sociální poradenství	2+k/1		1+k/1	1+k/1	11	1	4		5	1+k/1			2	2	
telefonická krizová pomoc															
tlumočnické služby					1										
azylové domy	1		1		2				1					2	
domy na půl cesty							1		1						
kontaktní centra					1									1	
krizová pomoc					1										
intervenční centra					1										
nízkoprahová denní centra					1										
raná péče	k/2	k/2	k/3	k/2	1+k1	k/2	k/2	k/2	k/2	k/2	k/2	k/2	k/2	k/3	1+k/2
NZDM	1		1	1	2	2	1		1		1	1	1	1	
Noclehárny					1										
služby následné péče		k/1		k/1	1	k/1	1	k/1		k/1	k/1	k/1	1		
sociálně aktivizační pro rodiny s dětmi	1	k/2	k/2	k/2	4	1+k2	k/2	k/2	k/2	k/2	k/2	1+k2	1+k2	k/2	k/2
sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním				1	3										

typy služby	Br	Do	DK	Ho	HK	Ja	Ji	KO	Ná	NP	NM	NB	RK	Tr	Vr
postižením															
sociálně terapeutické dílny			1										1		
terapeutické komunity															
terénní programy	1	k/1	k/1	k/1	2	k/1	k/2	k/2		k/1	k/1	1	k/2	1	k/1
sociální rehabilitace	k/1	k/2	k/1	k/1	5	k/2	1+k/1	k/2	1+k/1	1+k/2	k/2	k/2	3+k/1	1	k/1

U několika vybraných služeb sociální prevence významněji s prevencí kriminality souvisejících je uvedena bližší charakteristika:

Azylové domy

poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Služby obsahuje poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, poskytnutí ubytování nebo pomoc při zajištění bydlení, pomoc při prosazování práv a zájmů, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti. Služba je poskytována za úplatu a je určena především pro matky s dětmi, ženy, muže, rodiny s dětmi.

V Královéhradeckém kraji je celkem 6 azylových domů.

Domy na půl cesty

poskytují pobytové služby zpravidla pro osoby do 26 let věku, které opouštějí zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, případně jiná zařízení pro péči o děti a mládež. Způsob poskytování sociálních služeb v domech na půl cesty je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob, kromě ubytování je jim zprostředkován kontakt se společenských prostředím, sociálně terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů. Tato služba je velmi specifická, z důvodu věku uživatelů a zařízení odkud do této služby přicházejí, poskytuje se za úplatu.

V Královéhradeckém kraji jsou 2 zařízení tohoto typu.

Intervenční centrum

je specializované zařízení, poskytující pomoc obětem domácího násilí, nebo osobám ohroženým násilným chováním jiné osoby obývající s ní společně obydlí. Sociální služby jsou poskytovány bez úhrady ve formě ambulantní, terénní i pobytové a obsahují sociálně terapeutické činnosti,

pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů, poskytnutí ubytování a zajištění stravy. Intervenční centrum informuje o svojí činnosti, o následcích páchání domácího násilí a šíření těchto informací, což je určitou formou prevence kriminality, i když důraz jejich aktivity je v přímé práci s oběťmi. Pro celý Královéhradecký kraj je 1 poskytovatel této služby.

Nízkoprahová denní centra

jsou zařízení poskytující komplex sociálních služeb osobám bez přístřeší, které nemají zabezpečeny nezbytné podmínky na přežití. Převážně se jedná o využití hygienického zařízení, zázemí zařízení, poskytnutí stravy, a pomoc při vyřízení nezbytných osobních záležitostí, která je poskytováno během dne. V případě zájmu se uživatelům služby poskytují informace nebo zprostředkovávají služby související s možností řešení jejich situace. Služby jsou poskytovány ambulantní, příp. terénní formou, uživatel hradí jenom poskytnutí stravy.

V Královéhradeckém kraji je 1 zařízení poskytující tuto službu.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

poskytují služby rizikovým, neorganizovaným dětem a mládeži, kteří jsou ohroženi sociálně patologickými jevy nebo mají vyhraněný životní styl neakceptovaný většinou společností. Základním prostředkem pro navázání kontaktu s cílovou skupinou je nabídka volnočasových aktivit. Cílem je zlepšit kvalitu života cílové skupiny předcházením, snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících s jejich způsobem života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky, aby v případě zájmu mohli řešit svoji nepříznivou sociální situaci. Služba obsahuje výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a pomoc při prosazování práv a zájmů, poskytuje se bez úhrady. Ambulantní forma sociální služby je zpravidla kombinována s terénní kontaktní prací v přirozeném prostředí cílových skupin.

V Královéhradeckém kraji je registrovaných 13 zařízení poskytujících danou službu.

Terénní programy

jsou terénní služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženi. Sociální služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je vyhledávat tyto osoby v jejich přirozeném prostředí a minimalizovat rizika jejich způsobu života. Služba může být poskytována anonymně.

V Královéhradeckém kraji jsou 3 registrovaní poskytovatelé terénních programů.

Financování sociálních služeb

Královéhradecký kraj je spolu s MPSV klíčovým donátorem sociálních služeb.

Tabulka 18 - Financování služeb prevence v letech 2009 až 2012

vývoj dotací dle druhu služeb v tis. Kč	celkem dotace a IP za rok			
	2009	2010	2011	2012
37 Sociální poradenství	13 913	12 543	12 777	11 646
57 Azylové domy	22 489	20 715	20 616	17 586
58 Domy na půl cesty	3 784	3 558	3 258	3 028
59 Kontaktní centra	2 992	4 431	4 431	3 692
60 Krizová pomoc	75	250	250	243
60a Intervenční centra	1 961	2 162	2 162	2 094
61 Nízkoprahová denní centra	1 118	1 124	1 274	1 267
62 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	14 408	19 335	19 600	17 384
63 Noclehárny	1 950	2 000	2 000	1 900
64 Služby následné péče	2 716	3 799	3 799	3 705
65 Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	11 575	13 066	13 531	12 058
66 Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	1 410	1 770	1 910	1 687
67 Sociálně terapeutické dílny	0	0	986	1 536
69 Terénní programy	3 714	4 730	4 730	3 689
70 Sociální rehabilitace	11 176	12 242	13 736	12 917
celkem	93 282	101 724	105 060	94 432

Ministerstvo spravedlnosti

PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA ČR

Probační a mediační služba ČR (dále jen „PMS“) byla zřízena na základě zákona č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě, ve znění pozdějších předpisů. Vychází ze součinnosti dvou profesí – sociální práce a práva, zejména trestního. Cílem PMS je na jedné straně umožnit pachateli napravit to, co svým protiprávním činem způsobil, a přivést jej k pochopení toho, že jeho protiprávní chování nebude tolerováno. Zároveň PMS vyvíjí aktivity vůči poškozenému, jejichž smyslem je zmírnit pro něho následky trestné činnosti. Obecně lze říct, že činností, kterou PMS provádí v rámci trestního řízení, aktivně přispívá k ochraně společnosti před kriminalitou.

PMS nabízí své služby občanům v jakémkoliv věku. Zvláštní pozornost ve své činnosti věnuje dětem mladším 15 let a mladistvým (15-18 let). Na PMS se mohou obrátit jak poškození tak i obvinění, jejich zákonní zástupci, advokáti, kurátoři, Policie ČR, soudci apod. Souhrnně lze říct, že všichni kdo byli trestnou činností dotčeni. Mohou tak učinit ihned od začátku trestního stíhání nebo kdykoliv v jeho průběhu. Rovněž sama PMS oslovuje na základě informací od Policie ČR mladé pachatele ještě před rozhodnutím státního zástupce nebo soudce ve věci a dává jim svoji nabídku ke spolupráci. Tato spolupráce je až do rozhodnutí státního zástupce nebo soudce dobrovolná.

Plnění úkolů PMS zajišťují její střediska, která působí v sídlech okresních soudů nebo naroveň jim postavených obvodních nebo městských soudů působící v sídlech okresních soudů, která jsou současně sídly krajských soudů.

Probační a mediační služba ČR - Východočeský soudní kraj

Východočeský soudní kraj v sobě zahrnuje střediska v Pardubickém kraji (6 středisek) a v Královéhradeckém kraji.

V Královéhradeckém kraji pracuje 5 středisek Probační a mediační služby – v Hradci Králové, Jičíně, Náchodě, Rychnově nad Kněžnou a Trutnově.

Tabulka 19 - Probační a resocializační programy v Královéhradeckém kraji od roku 2009

Okrese/ Město ORP	Název programu	Poskytovatel
Hradec Králové	Právo pro každý den	O. s. Prostor Pro
	Ancora	O. s. Salinger
Nový Bydžov		
Náchod	Ancora	O. s. Salinger
Broumov		
Jaroměř		
Nové Město nad Metují		
Rychnov nad Kněžnou	Ancora	O. s. Salinger
Kostelec nad Orlicí		
Dobruška		
Trutnov	Ancora	O. s. Salinger
Vrchlabí		
Dvůr Králové nad Labem		
Jičín	Ancora	O. s. Salinger
Nová Paka		
Hořice		

Souhrnná statistika nově evidovaných případů

Tabulka 20 - Celkový počet evidovaných případů středisek Probační a mediační služby ve Východočeském soudním kraji

celkem evidováno od počátku do konce sledovaného období					
absolutně		2010		2011	
		2 979	100%	3 088	100%
		počet spisů	spis v %	počet spisů	spis v %
z toho	v přípravném řízení a řízení před soudem	1 279	42,9	1 440	46,6
	ve vykonávacím řízení	1 700	57,1	1 648	53,4
	mládež 0 – 18	648	21,8	585	18,9
	dospělý	2 331	78,2	2 503	81,1
	drogová kriminalita	69	2,3	297	9,6
	extremismus	136	4,6	18	0,6

Tabulka 21 - Přehled vytíženosti středisek v Královéhradeckém kraji - průměrný počet případů na jednoho pracovníka střediska

středisko	2009			2010			2011			
	počet nově evidovaných případů	průměrný počet případů na jednoho pracovníka střediska		počet nově evidovaných případů	průměrný počet případů na jednoho pracovníka střediska		počet nově evidovaných případů	průměrný počet případů na jednoho pracovníka střediska		
		k 31.12.2009			k 31.12.2010			k 31.12.2011		
středisko - město		počet	počet	ppp	počet sys.	Poče	ppp	Počet sys.	Poče	ppp

		sys.míst	případů	1ps	míst	t případů	1ps	míst	t případů	1ps
Hradec Králové	600	4	298	75	6	305	51	6	371	62
Havlíčkův Brod	601	3	167	56	4	220	55	4	234	59
Chrudim	602	3	228	76	4	231	58	4	209	52
Jičín	603	4	237	59	4	208	52	4	223	56
Náchod	604	3	260	87	4	291	73	4	310	78
Pardubice	605	3	322	107	6	331	55	6	348	58
Rychnov n/Kn	606	3	223	74	4	286	72	4	300	75
Semily	607	3	171	57	4	205	51	4	216	54
Svitavy	608	3	230	77	4	255	64	4	281	70
Trutnov	609	4	347	87	5	373	75	5	355	71
Ústí n/Orlicí	610	3	188	63	4	267	67	4	241	60
Celkem		36	2671		49	2972		44	3088	

Tabulka 22 - Podíl případů jednotlivých středisek celkem včetně dětí a mladistvých do 18 let v KHK

Z celkového počtu případů	přípravné řízení		vykonávací řízení		celkem aboslut.		celkem v %	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Náchod	65	42	189	245	254	287	10,3	10,4%

Trutnov	5	24	230	300	235	324	9,6	11,7%
Hradec Králové	48	27	224	237	272	264	11,1	9,6%
Jičín	33	32	157	183	190	215	7,7	7,8%
Rychnov nad Kněžnou	23	28	174	261	197	289	8,0	10,5%

Tabulka 23 – Počet soudních řízení v jednotlivých střediscích, srovnání roku 2010 a 2011

	Rok 2010			Rok 2011		
	Přípravné	Vykonávací	Celkem	Přípravné	Vykonávací	Celkem
Hr. Králové	123	182	305	171	200	371
Havl. Brod	71	149	220	90	144	234
Chrudim	101	130	231	82	127	209
Jičín	103	105	208	126	97	223
Náchod	137	157	294	157	153	310
Pardubice	88	244	332	118	230	348
Rychnov n. K.	155	131	286	175	125	300
Semily	104	101	205	100	116	216
Svitavy	117	139	256	148	133	281
Trutnov	186	189	375	183	172	355
Ústí n. Orlicí	94	173	267	90	151	241

Celkem absolut.	1279	1700	2979	1440	1648	3088
Celkem v %	42,9%	57,1%	100,0%	46,6%	53,4%	100,0%

Přípravné řízení a řízení před soudem

Tabulka 24 – Přípravné řízení a řízení před soudem v roce 2011 a 2010 u dospělých klientů a u mladistvých

2011 dospělý	Přípravné řízení a řízení před soudem	Vykonávací řízení	Celkem absolut.	Celkový počet případů včetně mladistvých
Hr. Králové	131	181	312	371
Havl. Brod	64	131	195	234
Chrudim	47	110	157	209
Jičín	95	79	174	223
Náchod	115	122	237	310
Pardubice	75	212	287	348
Rychnov n. K.	147	114	261	300
Semily	70	95	165	216
Svitavy	117	118	235	281
Trutnov	122	146	268	355
Ústí n. Orlicí	74	138	212	241

Celkem absolut.	1057	1446	2503	3088
Celkem v %	42,2%	57,8%	100,0%	
2010 dospělý	přípravné řízení a řízení před soudem	vykonávací řízení	celkem absolut.	Celkový počet případů včetně mladistvých
Hr. Králové	100	161	261	305
Havl. Brod	35	116	151	220
Chrudim	78	106	184	231
Jičín	55	81	136	208
Náchod	85	130	215	294
Pardubice	74	223	297	332
Rychnov n. K.	113	112	225	286
Semily	67	79	146	205
Svitavy	87	121	208	256
Trutnov	130	156	286	375
Ústí n. Orlicí	67	155	222	267
Celkem absolut.	891	1440	2331	2979
Celkem v %	38,2%	61,8%	100,0%	

Problematika výkonu a kontroly trestu OPP

Největší část agendy PMS je spojena s trestem obecně prospěšných prací, když se celkový počet těchto uložených trestů oproti se v posledních letech mírně zvyšuje. Po několika letech se tak obrací klesající trend a počet uložených trestů OPP narůstá, což lze přičíst zvýšené efektivitě výkonu tohoto trestu v některých okresech, především pak efektivnějšímu ukládání tohoto druhu trestu v souvislosti s předjednáváním. Dalším důvodem je především zlepšující se spolupráce středisek PMS se soudy a jejich pružnější reakce na zaviněné nevykonávání tohoto trestu ze strany odsouzených.

Počet poskytovatelů míst výkonu trestu OPP byl v roce 2011 až na výjimky dlouhodobě dostatečný a klienty se dařilo umísťovat bez jakéhokoliv prodlení.

Probační dohledy

Institut podmíněného odsouzení s dohledem zaznamenal meziročně mírné navýšení. Obecně lze říci, že realizace probačních dohledů probíhala bez zásadnějších komplikací. Přesto nadále existují některé sporné oblasti a to zejména z hlediska spolupráce se soudy při výkonu dohledu. Jde především o poměrně opožděnou reakci některých soudů na porušování povinností vyplývajících z dohledů a obecně nižší důraz na problematiku vykonávacího řízení ze strany soudů.

Parole

V roce 2011 došlo opět k nárůstu uložených probačních dohledů v souvislosti s podmíněným propuštěním. S tímto navýšením případů úzce souvisí i stále enormnější zatížení těch středisek, která mají ve svém okrese věznici a vypracovávají podklady, resp. stanovisko pro rozhodnutí soudu o podmíněném propuštění. Příprava tohoto stanoviska je časově velmi náročná, navíc předpokládá práci probačního úředníka uvnitř příslušné věznice, případně v terénu při objektivizaci informací.

Aplikace zákona č. 218/2003 Sb. - Soudnictví ve věcech mládeže

Ze statistiky vyplývá, že v roce 2011 evidovala střediska PMS ve Východočeském soudním kraji celkem 585 případů dětí a mladistvých do 18 let, což znamená mírný pokles oproti předchozímu roku.

Tabulka 25 - Přehled evidovaných případů dětí a mládeže

celkem evidováno od počátku do konce sledovaného období					
absolutně		2010		2011	
		648	100 %	585	100 %
		počet spisů	spis v %	počet spisů	spis v %
z toho	v přípravném řízení a řízení před soudem	388	59,9	383	65,5
	ve vykonávacím řízení	260	40,1	202	34,5
	spácháno dětmi 0 -14	198	30,6	154	26,3
	drogová kriminalita	25	3,9	68	11,6
	extremismus	3	0,5	5	0,9

Tabulka 26 - Podíl případů jednotlivých středisek rozděleno podle skutků u dětí a u mládeže

2011 mládež	přípravné řízení a řízení před soudem	vykonávací řízení	celkem absolut.	spáchano dětmi 0-14 let	Celkový případů dospělých	počet včetně mladiství v % k celkovému počtu
Hr. Králové	40	19	59	16	371	15,9%
Havl. Brod	26	13	39	9	234	16,7%
Chrudim	35	17	52	13	209	24,9%
Jičín	31	18	49	6	223	22,0%
Náchod	42	31	73	21	310	23,5%
Pardubice	43	18	61	4	348	17,5%

Rychnov n. K.	28	11	39	17	300	13,0%
Semily	30	21	51	21	216	23,6%
Svitavy	31	15	46	12	281	16,4%
Trutnov	61	26	87	28	355	24,5%
Ústí n. Orlicí	16	13	29	7	241	12,0%
	383	202	585	154	3088	18,9%
	65,5%	34,5%	100,0%	26,3%		
2010 mládež	přípravné řízení a řízení před soudem	vykonávací řízení	celkem absolut.	spáchano dětmi 0-14	Celkový počet případů včetně dospělých	mlad. v % k celkovému počtu
Hr. Králové	23	21	44	11	305	14,4%
Havl. Brod	36	33	69	34	220	31,4%
Chrudim	23	24	47	15	231	20,3%
Jičín	48	24	72	21	208	34,6%
Náchod	52	27	79	17	294	26,9%
Pardubice	14	21	35	3	332	10,5%
Rychnov n. K.	42	19	61	22	286	21,3%
Semily	37	22	59	16	205	28,8%
Svitavy	30	18	48	13	256	18,8%
Trutnov	56	33	89	39	375	23,7%
Ústí n. Orlicí	27	18	45	7	267	16,9%

Celkem absolut.	388	260	648	198	2979	21,8%
Celkem v %	59,9%	40,1%	100,0%	30,6%		

Oblast práce s mladistvými klienty

Statistická data naznačují značné rozdíly mezi středisky jak co do celkového počtu evidovaných klientů – mladistvých, tak také z hlediska poměru přípravného a vykonávacího řízení. Ve většině dochází pravidelně k několika setkáním multidisciplinárního týmu, jehož činnost výrazně zvýšila úroveň spolupráce mezi všemi zainteresovanými subjekty.

Došlo k zintenzivnění práce s nezletilými pachateli protiprávního jednání, daří se rovněž vstupovat do řízení v ranné fázi s cílem připravit podmínky pro využití nejrozumnějších forem odklonů a uložení výchovných opatření. Střediska vstupují prakticky do všech případů, kdy je zahájeno trestní stíhání mladistvých.

Rozvoj probačních programů

Jedná se především o programy ukládané podle § 17 ZSVM jako program sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutický program, program zahrnující obecně prospěšnou činnost, vzdělávací, doškolovací, rekvalifikační nebo jiný vhodný program k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého.

Během roku 2011 bylo realizováno celkem 13 probačních programů ve většině okresů regionu s různou mírou úspěšnosti z hlediska počtu klientů, kteří program absolvovali. Velmi často se nedařilo zajistit pro realizaci programu dostatek klientů, kteří by byli ochotni jej absolvovat. V mnoha případech byla jejich účast vzhledem k rozlehlosti okresu předem technicky vyloučená. Problémem je často i nedostatečná koordinace mezi zainteresovanými subjekty při přípravě a ukládání povinnosti program absolvovat. Možným řešením je využití multidisciplinárního týmu pro zefektivnění spolupráce, případně zvážení a případná transformace zvolené formy realizovaných programů tak, aby více odpovídaly možnostem a podmínkám dané lokality.

1.

Spolupracující instituce

Spolupráce s OČTŘ

Spolupráce s orgány činnými v trestním řízení byla ve většině okresů v roce 2011 dlouhodobě hodnocena jako velmi dobrá. V roce 2011 byl v Hradci Králové realizován společný seminář se státními zástupci, který přispěl k otevření některých sporných témat a vzájemnému porozumění. Stejně tak proběhl krajský seminář s vedoucími pracovníky policie z jednotlivých okresů kraje, kde proběhla diskuze o možnostech zlepšení spolupráce v přípravném řízení a řízení před soudem.

Spolupráce s Vězeňskou službou ČR

O spolupráci s vězeňskou službou nejlépe vypovídají statistická data, která se vztahují k počtu vypracovaných stanovisek pro případné podmíněné propuštění z VTOS. Zástupci probační služby navázali ve „svých“ věznicích velmi dobrou spolupráci, pravidelně tam docházejí a při přípravách podkladů pro rozhodnutí soudu postupují v součinnosti se specialisty vězeňské služby.

Spolupráce s nestátním a neziskovým sektorem a poskytovateli sociálních služeb

Spolupráce s NNO byla v roce 2011 na velmi dobré úrovni. Většina středisek navázala dlouhodobou spolupráci s těmito organizacemi již před několika lety. Díky tomu bylo možné v roce 2011 možné umísťovat klienty odsouzené k trestu OPP prakticky bez jakéhokoliv prodlení. Spolupráce s nestátními neziskovými subjekty a poskytovateli sociálních služeb si velmi ceníme a naší snahou je tyto vztahy dále prohlubovat.

Spolupráce se samosprávou měst a obcí

Města a obce jsou vedle NNO klíčovými poskytovateli výkonu trestu obecně prospěšných prací, navíc jsou zpravidla ochotny přijímat i méně spolehlivé klienty, kterým byl tento alternativní trest uložen. Řada pracovníků regionu se v rámci samospráv měst a obcí zapojuje do komunitního plánování formou účasti v pracovních skupinách, působí v orgánech zaměřených na prevenci kriminality apod. Zástupci měst a obcí jsou rovněž členy multidisciplinárních týmů, případně tyto týmy koordinují. Vzájemnou spolupráci lze tak hodnotit jako dlouhodobě stabilní na velmi dobré úrovni.

Rada vlády pro záležitosti romské komunity a pro národnostní menšiny

Na integraci příslušníků romských komunit se podílejí dva poradní orgány vlády - Rada vlády ČR pro národnostní menšiny a Rada vlády ČR pro záležitosti romské menšiny. Obě Rady jsou iniciativními a poradními orgány vlády a nemají přímé výkonné kompetence.

Rada vlády pro národnostní menšiny

Rada vlády ČR pro národnostní menšiny byla zřízena v souladu s § 6 odst. 3 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin. Členy této Rady jsou vedle zástupců orgánů veřejné správy také zástupci národnostních menšin - bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, řecké, slovenské, srbské a ukrajinské.

Rada vlády ČR pro národnostní menšiny iniciovala přijetí „Nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanovila podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity (novelizováno nařízením vlády č. 262/2005 Sb.). Toto nařízení se týká podpory uchování, rozvoje a prezentace kultur národnostních menšin, rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin (mj. vydávání národnostního tisku), vzdělávání v jazycích národnostních menšin, multikulturní výchovy a podpory integrace romských komunit.

Od roku 2001 Rada každoročně zveřejňuje Zprávu o situaci národnostních menšin v České republice.

Rada vlády pro záležitosti romských komunit

Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity, zřízená usnesením vlády ze dne 17. září 1997 č. 581, o zřízení Meziresortní komise pro záležitosti romské komunity (původní název). Rada má 27 členů, předsedou Rady je předseda vlády, členy jsou: zmocněnec vlády ČR pro lidská práva, ministři a jejich náměstci a zástupci romských komunit. Cílem Rady je napomáhat integraci romské komunity do společnosti. Rada zabezpečuje součinnost resortů odpovědných za realizaci dílčích opatření a plnění úkolů, vyplývajících z usnesení vlády a mezinárodních smluv, jimiž je ČR vázána. Soustřeďuje, projednává a předkládá vládě informace, podklady a návrhy pro tvorbu a uplatňování politiky vlády v oblasti integrace romské komunity. Zpracovává Konceptci romské integrace a vyhodnocuje plnění příslušných usnesení vlády. Dále má právo navrhnout rozdělení finančních prostředků vyčleněných na doplňkové programy na podporu integrace romské komunity. Ve své činnosti spolupracuje s krajskými a obecními samosprávami, s nestátními neziskovými organizacemi i s mezinárodními organizacemi, které svou činností přispívají k integraci romských komunit.

Role krajů a obcí v romské otázce

Výkon působnosti Krajského úřadu Královéhradeckého kraje v uvedené oblasti je realizován činnostmi obsaženými v náplni práce koordinátora pro romské poradce obcí s rozšířenou působností. Pracovní místo koordinátora vzniklo na Krajském úřadu Královéhradeckého kraje na základě § 67 odst. 1 písm. f) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a bylo systémově zařazeno na Odbor sociálních věcí.

Obce s rozšířenou působností nemají přímo zákonem stanovenou povinnost vytvářet pracovní místo „romského poradce“. Zabývat se činnostmi napomáhajícími integraci romských komunit do společnosti však ukládá obecním úřadům § 6 odst. 8 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin, ve znění pozdějších předpisů. Činnost zaměstnanců zajišťujících agendu vztahující se k výše uvedenému ustanovení zákona je vykonávána na všech 15 obecních úřadech obcí s rozšířenou působností Královéhradeckého kraje. Funkce romského poradce jsou ovšem pouze okrajové a často kumulované.

Sociálním vyloučením ohrožené romské lokality v Královéhradeckém kraji

Tabulka 27 – Sociálně vyloučené lokality v Královéhradeckém kraji

Město	lokalita
Broumov	Broumov A, Broumov B, Broumov C, Meziměstí A, Meziměstí B
Dobruška	České Meziříčí, Olešnice v Orlických horách
Hradec Králové	Pražská, Plácky, Kukleny, Ledce, Smiřice, Třebechovice pod Orebem
Jaroměř	Josefov
Jičín	Vysoké Veselí, Kopidlno, Libáň, Údrnice
Kostelec nad Orlicí	Doudleby nad Orlicí, Kostelec nad Orlicí
Náchod	Náchod A, Náchod B, Náchod C

Město	lokalita
Nový Bydžov	ČSA, Dukelská, Husovka, Žižkovka, Šarleje, Revoluční
Rychnov nad Kněžnou	Rychnov nad Kněžnou Pelclovo nábřeží, Slatina nad Zdobnicí
Trutnov	Trutnov, část Poříčí, ulice Voletinská, část Horní Staré Město, okolí ulice Horská, ulice Moravská, Slovenská, Trutnov, část Dolní Staré Město, okolí ulice Horská, Úpice, Dvůr Králové nad Labem

Dotační řízení

Rada každoročně vyhlašuje dotační programy podporující nestátní neziskové organizace a obce:

- Dotační program podpory terénní sociální práce (pro obce)
- Dotační program v oblasti prevence sociálního vyloučení a komunitní práce

Cílem terénní sociální práce je přispět k přechodu od poskytování sociálních dávek k sociální pomoci s důrazem na práci s klienty přímo v romské komunitě. Program je realizován vyškolenými terénními sociálními pracovníky a terénními pracovníky. Cílem práce terénního sociálního pracovníka je analyzovat sociální situaci romské rodiny a vhodnými prostředky s využitím metod sociální práce přispět k odstranění nežádoucích faktorů bránících jejich integraci do společnosti.

Strategie integrace sociálně vyloučených lokalit v Královéhradeckém kraji na léta 2011 až 2016

Královéhradecký kraj má zpracovanou Strategii integrace sociálně vyloučených lokalit v Královéhradeckém kraji, podle které určuje další směřování svých aktivit a podporu služeb určených pro cílovou skupinu osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách.

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky vznikla na základě usnesení vlády č. 643 ze dne 19. června 2002; zároveň bylo v sekretariátu RVKPP zřízeno *Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti*, které je součástí mezinárodní sítě monitorovacích středisek Reitox. Předchůdkyní RVKPP byla *Meziresortní protidrogová komise (MPK)*, zřízená usnesením vlády č. 275 ze dne 26. května 1993. O vzniku MPK však bylo rozhodnuto již v lednu 1993 a prozatímně byla MPK ustavena dohodou zúčastněných ministrů, která byla podepsána 3. března 1993. Přechodně působil tento orgán pod názvem *Rada vlády - Meziresortní protidrogová komise* (usn. vlády č. 1057 z 15. října 2001).

Dle §21 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů představuje RVKPP stálý poradní, iniciační a koordinační orgán vlády České republiky v oblasti protidrogové politiky. Rada vlády soustřeďuje, projednává a prostřednictvím svého předsedy/předsedkyně Rady předkládá vládě informace, podklady a návrhy pro tvorbu a uplatňování jednotné protidrogové politiky vlády a koordinuje plnění úkolů protidrogové politiky České republiky na mezinárodní, centrální, krajské a místní úrovni.

Strategie protidrogové politiky Královéhradeckého kraje na období 2010 – 2015

Královéhradecký kraj má zpracovanou Strategii protidrogové politiky Královéhradeckého kraje na období 2011 – 2015 a Akční plán její realizace také na období 2011 – 2015. Zmíněné dokumenty popisují rozložení protidrogových služeb na území kraje tak, aby plnily svou funkci na nejvyšší možné odborné úrovni a v souladu s aktuálními vědeckými poznatky i strategickými dokumenty na národní úrovni, a zároveň byly v přiměřené míře dostupné svým klientům. Na vzniku tohoto materiálu se podílela Protidrogová komise Rady Královéhradeckého kraje, zmíněné dokumenty byly schváleny Radou Královéhradeckého kraje.

Strategie je zaměřena především na 4 základní oblasti, kterými jsou primární prevence, harm reduction, léčba a resocializace a financování drogových služeb ze státního rozpočtu. Oblasti, jako jsou koordinace, vzdělávání, mapování a financování, jsou obsaženy v jednotlivých dílčích částech. Ke každé z nich je pak vydefinován specifický cíl:

- Primární prevence - Prostřednictvím efektivního systému primární prevence, fungujícího na základě komplexního působení všech na sebe vzájemně navazujících subjektů, minimalizovat vznik a snížit míru rizikového chování u dětí a mládeže v Královéhradeckém kraji.

- Harm reduction - Za přispění stávajících logicky navazujících služeb harm reduction snižovat potenciální rizika spojená s užíváním drog pro jedince a společnost.
- Léčba a resocializace - Spektrum dostupných odborných, kvalitních, stabilních a komplexních služeb vycházejících z dlouhodobých odborných analýz, které má odpovídající finanční zajištění a jehož místní, časová a finanční dostupnost přispívá ke snížení míry užívání nelegálních i legálních látek a výskytu gamblingu.
- Financování drogových služeb ze státního rozpočtu - Zprůhlednění systému přerozdělování dotací ze státního rozpočtu.

Stávající trendy v užívání drog v Královéhradeckém kraji

Stran lokalit jsou nejrizikovějšími regiony okresy Hradec Králové a Trutnov, resp. dvě největší krajská města Hradec Králové a Trutnov. Nejčastěji užívanými návykovými látkami již dlouhodobě zůstávají legální drogy – tedy alkohol a tabák, z nelegálních drog jsou na předních příčkách především marihuana, pervitin a subutex užívaný jako nesubstituční nelegální droga. Z tzv. Amsterdam shopů v Královéhradeckém kraji funguje již jen jeden, a to přímo v Hradci Králové.

Ze statistických ukazatelů Hygienické stanice hlavního města Prahy vyplývá, že oproti roku 2010 stoupl o 41 % počet nových žadatelů o léčbu, zejména ve věkové skupině 15 – 39 let byl zaznamenán výrazný nárůst (z 91 na 154 klientů). Mezi žadateli o léčbu přitom stále převažují uživatelé pervitinu a jiných stimulancií 80% (129 uživatelů), 11% uživatelé kanabinoidů (18 uživatelů) a heroin a ost. opiáty 7,5% (12 uživatelů).

Tabulka 28 - Incidence a prevalence uživatelů drog – žadatelů o léčbu

Kraj	Klienti 2010				Klienti 2011			
	Počet nových/incidence na 100 000 obyvatel		Počet všech/prevalence na 100 000 obyvatel		Počet nových/incidence na 100 000 obyvatel		Počet všech/prevalence na 100 000 obyvatel	
Královéhradecký	114	20,17	215	39,1	161	29,0	268	48,3
Česká republika	4 362	42,3	9 005	87,2	4 512	42,8	9 284	88,1

Zdroj: Hygienická stanice hl. m. Prahy – Výroční zpráva ČR 2011

Odhad počtu problémových uživatelů drog je každoročně zpracováván Národním monitorovacím střediskem pro drogy a drogové závislosti. To ve své Výroční zprávě o stavu ve věcech drog v České republice za rok 2010 (Mravčík a kol., 2011) uvádí odhadovaný počet PUD v ČR v monitorovaném období kolem 39.200. Srovnání počtu PUD s výší výdajů na opatření protidrogové politiky v jednotlivých krajích ČR je možné najít v tabulce č. 1. Odhadovaný počet PUD pro Královéhradecký kraj je přitom cca 950 uživatelů, tj. 2,4% z jejich celkového počtu v celé České republice. Dle Radimeckého (2012, 34) jde sice o tzv. střední hodnotu odhadu počtu problémových uživatelů drog, což znamená, že jich na území Královéhradeckého kraje může žít více, tj. cca 1250. Protože ale byla stejná metodika použita pro území celé České republiky, případná statistická chyba bude pravděpodobně stejná ve všech krajích ČR. To znamená, že i kdyby byl celkový počet problémových uživatelů drog v ČR a jeho jednotlivých krajích vyšší, v Královéhradeckém kraji jich bude pravděpodobně stále žít 2,4 % z jejich celkového počtu v ČR.

Tabulka 29 - Počet PUD a výdaje na protidrogovou politiku v roce 2010 podle krajů

Kraje	Problémoví uživatelé drog		Výdaje na protidrogovou politiku na místní úrovni	
	Počet	%	tis. Kč	%
Hl. m. Praha	11 350	29,0	97 938	23,6
Středočeský kraj	2 150	5,5	46 685	11,3
Jihočeský kraj	1 400	3,6	19 941	4,8
Plzeňský kraj	2 000	5,1	20 751	5,0
Karlovarský kraj	900	2,3	9 519	2,3
Ústecký kraj	4 900	12,5	26 849	6,5
Liberecký kraj	2 650	6,8	16 722	4,0
Královéhradecký kraj	950	2,4	11 694	2,8
Pardubický kraj	400	1,0	12 298	3,0
Kraj Vysočina	600	1,5	12 800	3,1
Jihomoravský kraj	3 900	9,9	38 186	9,2

Olomoucký kraj	3 300	8,4	24 301	5,9
Zlínský kraj	2 350	6,0	25 807	6,2
Moravskoslezský kraj	2 350	6,0	51 394	12,4
Celkem	39 200	100,0	414 885	100,0

Zdroj: NMS, Zaostřeno na drogy, Trendy ve financování protidrogové politiky, s 6, 2012

V posledních letech nebyly na území Královéhradeckého kraje realizovány žádné relevantní průzkumy užívání drog v obecné populaci. Pro interní potřeby jsou využívány zejména celostátní průzkumy a je vycházeno z empirických zkušeností, zprostředkovaných především poskytovateli služeb. Nicméně obdobně jako v předchozích letech i v roce 2011 byl realizován sběr dat a monitoring situace v lékárnách, který obsahoval především informace o prodeji injekčních stříkaček, prodeji neužitelných léčiv a prekurzorů, informace o osobách nakupujících injekční stříkačky, odhad skryté populace, podíl lékáren na distribuci injekčních stříkaček v Královéhradeckém kraji a informace o lékárnách spolupracujících na sběru injekčních stříkaček (počet, region). Výstupy analýzy z roku 2012 jsou následující:

- do monitoringu se podařilo zapojit 124 lékáren celého kraje (tj. 76,5% z celkového počtu lékáren v KHK),
- injekční materiál je dostupný v 65% dotazovaných lékáren, nicméně lze konstatovat, že síť lékáren prodávajících stříkačky je v rámci kraje vcelku rovnoměrná (v každém městě i obci existuje alespoň jedna lékárna prodávající injekční materiál).
- Pouze 9 lékáren by bylo za určitých okolností ochotno přijímat použité stříkačky a jen 2 tak skutečně činí,
- Substituční preparáty subutex (ojediněle suboxon) jsou prodávány ve 14% lékáren. Většina prodejů těchto léčiv není spojena se současným nákupem injekčních stříkaček.
- Zhruba 33 % lékáren udává jako nakupující Romy. Pouze tři lékárny udávají jako nakupující osoby cizojazyčné cizince (osoby lékárníky označené jako „Vietnamci“). Je s podivem, že žádná z lékáren neudává nákup stříkaček osobami ze Slovenska, Ukrajiny nebo z jiných východních zemí. U Slováků lze tento fakt zpochybnit zjištěním, že lékárníci (zejména středního věku) je nepovažují za cizince.
- Výměnné injekční programy v regionu Královéhradeckého kraje distribuují 83% injekčního materiálu. To znamená, že podstatná část stříkaček užívaných k aplikaci drog končí v bezpečně likvidovaných kontejnerech.
- V lékárnách Královéhradeckého kraje se prodá pravděpodobně 45.tis. injekčních stříkaček ročně, tedy 17% aktuální spotřeby drogové scény.
- Pravděpodobná roční spotřeba uživatelů drog v Královéhradeckém kraji je 230.tis. injekčních stříkaček.
- Odhad skryté populace: Hradecko – 70 uživatelů, Trutnovsko – 45 uživatelů, Jičínsko – 20 uživatelů, Náchodsko – 55 uživatelů, Rychnovsko – 30 uživatelů.

Tabulka 30 - Podíl lékáren na distribuci injekčních stříkaček v kraji za rok 2011

	Trutnovsko	Rychnovsko	Jičínsko	Náchodsko	Hradecko	Královéhradecký kraj
Výměnné programy 2011	66 587	15 504	33 684	19 920	117 840	253 535
Lékárny 2011	11 676	5 520	6 036	11 040	19 500	53 772
Distribuce celkem 2011	78 263	21 024	39 720	30 960	137 340	307 307
Podíl lékáren 2011	14,9%	26,3%	15,2%	35,7%	14,2%	17,5%
	Trutnovsko	Rychnovsko	Jičínsko	Náchodsko	Hradecko	Královéhradecký kraj
Výměnné programy 2010	61 308	11 421	29 688	14 539	109 126	226 082
Lékárny 2010	6 480	3 540	4 440	13 860	16 848	45 168
Distribuce celkem 2011	67 788	14 961	34 128	28 399	125 974	271 250
Podíl lékáren 2010	9,6%	23,7%	13,0%	48,8%	13,4%	16,7%

Zdroj: Monitoring lékáren v Královéhradeckém kraji ve vztahu k možnostem jejich zapojení do systému služeb pro injekční uživatele drog

Za účelem získání informací o drogové kriminalitě byla oslovena Policie ČR a Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje, čímž byly získány údaje o spáchaných drogových deliktech uvedených v zákonu č. 40/2009 Sb. (trestní zákoník) v §§ 283-287. Jak je zřejmé z tabulky č. 2, Policie ČR řešila v roce 2011 celkem 84 trestných činů dle §§ 283-287 spáchaných celkem 115 pachatelů, přičemž téměř 92% těchto trestných činů bylo klasifikováno jako § 283 – nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy. Téměř dvě třetiny (64 %) evidovaných trestných činů přitom byly šetřeny na území okresu Trutnov a okres Náchod.

Tabulka 31 - Kriminalita podle druhů trestných činů v Královéhradeckém kraji za rok 2011

Útvar	§283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy	§284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedů	§285 Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou, nebo psychotropní látku	§286 Výtoba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedů	§287 Šíření toxikomanie	Celkem TČ	Celkem obviněno osob
Kr. ředitelství	3	0	0	0	0	3	6
Hr. Králové	9	1	0	0	0	9	14
Jičín	12	2	0	1	2	15	16
Náchod	28	0	1	1	0	30	39
Rychnov nad K.	5	1	0	0	0	5	5
Trutnov	20	1	1	0	0	22	35
Celkem	77	5	2	2	2	84	115

Zdroj: Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje

V Hradci Králové funguje Středisko probační a mediační služby ČR, které se mimo jiné zabývá činy spojenými s drogovou kriminalitou od roku 2001. Nejčastěji ukládanými alternativními tresty u drogové kriminality jsou podmíněná odsouzení s dohledem a obecně prospěšné práce. S uživateli drog se probační úředníci setkávají také v rámci podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody za současného uložení dohledu probačního úředníka. V roce 2011 řešilo toto středisko 22 případů týkajících se přímo drogové kriminality. V celém Královéhradeckém

kraji najdeme celkem 5 středisek Probační a mediační služby (Hradec Králové, Rychnov nad Kněžnou, Náchod, Trutnov a Jičín). Celkem tato střediska v roce 2011 pracovala se 137 odsouzenými či podmíněně propuštěnými uživateli drog (**viz. tabulka č.27**).

Tabulka 32 - Odsouzení a podmíněně propuštění uživatelé drog v roce 2011

Středisko PMS	Celkem osob	Z toho dospělí	Mladiství
Hradec Králové	22	17	5
Jičín	32	23	9
Náchod	38	36	2
Trutnov	33	26	7
Rychnov nad Kněžnou	12	8	4

Zdroj: Probační a mediační služba

PMS ČR má od roku 2009 k dispozici alкотestry a v rámci dohledu jsou tak klienti se zákazem užívání návykových látek včetně alkoholu namátkově testováni na přítomnost alkoholu. Od roku 2011 disponuje navíc PMS možností testovat své klienty na přítomnost drog prostřednictvím slinných či močových drogových testů. Za rok 2011 bylo ve střediscích PMS uskutečněno celkem 39 testů na přítomnost drog u 38 klientů, z toho 3 testy pozitivní. Nejčastěji zneužívanou drogou je THC, následuje pervitin. V souvislosti s novým trestním zákoníkem se PMS může setkat s uživateli drog v rámci nového opatření – propuštění z ochranné léčby pro neúčelnost za současného vyslovení dohledu probačního úředníka. Soudy v Královéhradeckém kraji však toto opatření ani v roce 2011 nevyužily.

Střediska probační a mediační služby v Královéhradeckém kraji spolupracují s Laxus o. s. a AT ambulancí Fakultní nemocnice Hradec Králové, či dalšími AT ambulancemi v kraji. V rámci úzké spolupráce funguje v Hradci Králové Multidisciplinární tým pro mládež (mladiství a nezletilí), který se zabývá komplexní problematikou týkající se mládeže, včetně drogové problematiky.

V kraji rovněž funguje Centrum drogových služeb ve vězení Laxus o.s., které v rámci Královéhradeckého kraje poskytuje služby vazební věznicí a SOVT Pouchov v Hradci Králové, věznicím Odolov i Valdice. V roce 2011 bylo v kontaktu s tímto programem 295 klientů. Typickým klientem tohoto programu je muž ve věku kolem 30-ti let, injekční uživatel pervitinu. Při analýze vychází pervitin jako droga s největším cílením na trestnou činnost. Uživatelé heroinu a dalších opiátových drog jsou na ústupu. S primárním užíváním marihuany se do této služby odsouzení nehlásí buď vůbec, nebo zcela výjimečně.

Vývoj na drogové scéně podle klientů: pervitin se stává stále více součástí drogového bussinessu, drogu vyrábí čím dál více lidí mimo komunitu uživatelů, trh je drogou sice dobře zásobený, ale na cenu to nemá vliv, což naznačuje poměrně varovný trend: prodej a výroba s ním související se stává obchodem. Mladší uživatelé např. z Prahy už se ani o výrobu nezajímají, i když by k tomu měli předpoklady, spoléhají se na výrobce, od kterých kupují a prodávají za účelem dostatku drogy pro vlastní potřebu a také nezbytného přísunu financí. Starší uživatelé i výrobci se k tomuto trendu staví negativně a často jej označují za důsledek špatné protidrogové politiky státu.

Motivaci ke změně života zaznamenáváme nejčastěji u klientů starších 30 let. Dostavuje se u nich únava z každého návratu do užívání ergo VTOS. Největším problémem u klientů abstinujících ve věznici, odhodlaných v abstinenci pokračovat a nastartovat změnu, je s verifikací svého přesvědčení v přirozeném prostředí. V procesu rozvažování se na základě nemožnosti ověření síly svého přesvědčení rozhoduje zhruba 1/10 našich klientů pro nástup pobytové léčby ihned po VTOS. U nejistých a ohrožených klientů realizujeme osobní asistenci, končící nástupem na DETOX, odkud si klienta přebírá TK (nebo zůstává v pobytové léčbě v rámci PL).

Tabulka 33 - Hlavní statistické ukazatele činnosti poskytovatelů drogových služeb v Královéhradeckém kraji za období 2007 – 2010

Rok	Hodnota	Počet klientů – uživatelů drog	Počet kontaktů	Počet kontaktů - výměnný program	Vyměněné injekční stříkačky a jehly (ks)
2007	Celkem	2 465	14 502	2 969	140 919
	Průměr	411	2 417	990	35 230
2008	Celkem	2 550	13 138	3 038	182 154
	Průměr	425	2 190	760	45 539
2009	Celkem	3 147	15 677	3 290	199 655
	Průměr	525	3 135	823	49 914
2010	Celkem	3 018	22 664	3 433	226 062
	Průměr	604	4 533	1 144	75 354

Zdroj: Radimecký, Analýza drogových služeb na území Královéhradeckého kraje, s 37

